

Įstatymas skelbtas: Žin., 1994, Nr. [59-1153](#)
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMAS

1994 m. liepos 18 d. Nr. I-549
Vilnius

*Nauja įstatymo redakcija nuo 2005 m. liepos 1 d.:
Nr. [X-209](#), 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2555 (2005-06-07)*

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

PIRMASIS SKIRSNIS ASMENYS

1 straipsnis. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją

1. Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją turi nuolatiniai Lietuvos Respublikos gyventojai, kurie šio įstatymo nustatytą laiką buvo privalomai draudžiami arba patys draudėsi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu.

2. Nuolatiniais Lietuvos Respublikos gyventojais laikomi Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, o neturinčių gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurioje jie gyvena, yra įrašyti į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą, taip pat nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantys užsieniečiai.

3. Lietuvos Respublikos piliečiai, nuolat gyvenantys užsienyje, turi teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, kai tai nustatyta tarptautinėmis sutartimis arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

4. Lietuvoje nuolat gyvenantys užsienio piliečiai ir asmenys be pilietybės turi vienodą teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją pagal šį įstatymą, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai arba tarptautinės sutartys nenustato kitokių šių asmenų pensinio aprūpinimo sąlygų.

5. Užsienyje nuolat gyvenantys kitų valstybių piliečiai ir asmenys be pilietybės, kurie šio įstatymo nustatytą laiką buvo privalomai draudžiami arba patys draudėsi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu, turi teisę gauti valstybines socialinio draudimo pensijas pagal šį įstatymą, jei tai nustatyta Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

2 straipsnis. Asmenys, draudžiami valstybiniu socialiniu pensijų draudimu

1. Valstybiniu socialiniu pensijų draudimu privalomai draudžiami:

1) asmenys, nurodyti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose;

2) asmenys, nurodyti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje;

3) vidaus tarnybos sistemos pareigūnai, Specialiųjų tyrimų tarnybos ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos bei jam pavaldžių įstaigų ir įmonių pareigūnai;

4) krašto apsaugos sistemos profesinės karo tarnybos kariai ir Antrajame operatyvinių tarnybų departamente prie Krašto apsaugos ministerijos civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekantys statutiniai tarnautojai;

5) Valstybės saugumo departamento sistemos pareigūnai;

6) nesukakę senatvės pensijos amžiaus ir negaunantys pajamų, susijusių su darbo santykiais, valstybės tarnautojų ir profesinės karo tarnybos karių bei deleguotų asmenų

sutuoktiniai – tuo laikotarpiu, kai jie gyvena užsienyje kartu su valstybės tarnautoju ar deleguotu asmeniu, jeigu pastarasis asmuo deleguotas ar valstybės tarnautojas perkeltas į pareigas Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje, Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinės organizacijos, tarptautinėje ar Europos Sąjungos institucijoje arba užsienio valstybės institucijoje, pasiūstas dirbti į specialiąją misiją, ar kai jie gyvena kartu su profesinės karo tarnybos kariu, jeigu profesinės karo tarnybos karys paskirtas atlikti karo tarnybą Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje, Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinės organizacijos, užsienio valstybės ar tarptautinėje karinėje arba gynybos institucijoje. Deleguotų asmenų sutuoktiniai draudžiami tik tuo atveju, jei deleguotam asmeniui darbo užmokesčių ir jo socialinio draudimo įmokas moka asmenį delegavusi Lietuvos Respublikos deleguojančioji institucija. Nesukakęs senatvės pensijos amžiaus ir neturintis draudžiamųjų pajamų Respublikos Prezidento sutuoktinis – Respublikos Prezidento kadencijos laikotarpis;

7) Lietuvos Respublikos kariuomenės privalomosios pradinės karo tarnybos kariai ir asmenys, atliekantys alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą;

8) individualių įmonių savininkai, tikrųjų ūkinių bendrijų nariai, komanditinių ūkinių bendrijų tikrieji nariai, taip pat asmenys, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme (advokatai, advokatų padėjėjai, notarai, antstoliai ir kiti asmenys), išskyrus individualią veiklą, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą (toliau – savarankiškai dirbantys asmenys), taip pat ūkininkai ir jų partneriai, kaip jie apibrėžti Valstybinio socialinio draudimo įstatyme (toliau – ūkininkai ir jų partneriai);

9) asmenys, kurie verčiasi individualia veikla turėdami verslo liudijimą;

10) šeimos pasirinkimu vienas iš tėvų (įtėvių) arba asmuo, nustatyta tvarka paskirtas vaiko globėju, auginantys vaiką iki trejų metų;

11) tradicinių ir kitų valstybės pripažintų religinių bendruomenių ir bendrijų dvasininkai ir tik vienuolyne dirbantys vienuoliai;

12) nesukakę senatvės pensijos amžiaus vienas iš neįgalaus asmens, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, tėvų (įtėvių) arba asmuo, nustatyta tvarka paskirtas šio neįgalaus asmens globėju arba rūpintoju, slaugantis namuose nurodytą neįgalų asmenį. Ši nuostata taip pat taikoma vienam iš tėvų, globėjui ar rūpintojui, slaugančiam namuose visiškos negalios invalidą, pripažintą tokiu iki 2005 m. liepos 1 d.

2. Šio straipsnio 1 dalies 7 punkte, taip pat 10–12 punktuose nurodyti asmenys valstybiniu socialiniu pensijų draudimu privalomai draudžiami valstybės lėšomis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Asmenys, nurodyti šio straipsnio 1 dalies 12 punkte, privalomai draudžiami valstybės lėšomis tik tuo atveju, kai negauna jiems patiems priklausančios valstybinės socialinio draudimo pensijos, išskyrus valstybinę socialinio draudimo našlių (maitintojo netekimo) pensiją, valstybinę pensijos, šalpos pensijos, socialinės pensijos arba šalpos pensijos už invalidų slaugą namuose.

3. Kiti asmenys gali savanoriškai draustis valstybiniu socialiniu pensijų draudimu valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose, vykdančiose šį draudimą Vyriausybės nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-401](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 144-5235 (2005-12-10)

Nr. [X-658](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2675 (2006-06-28)

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

Nr. [X-1395](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5650 (2007-12-29)

Nr. [X-1801](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. 135-5237 (2008-11-25)

Nr. [XI-76](#), 2008-12-18, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6003 (2008-12-30)

3 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo sąlygos

Pagal šį įstatymą valstybinės socialinio draudimo pensijos skiriamos asmenims, nurodytiems 1 ir 2 straipsniuose, jeigu jie atitinka šio įstatymo nustatytus valstybinio socialinio

pensijų draudimo stažo reikalavimus atitinkamai pensijos rūšiai skirti ir sukanka šio įstatymo nustatytą amžių, pripažįstami nedarbingais arba iš dalies darbingais, o tokiems asmenims mirus, – jų šeimos nariams.

ANTRASIS SKIRSNIS PENSIJŲ RŪŠYS

4 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų rūšys

1. Nuo 2005 m. liepos 1 d. nustatomos šios valstybinės socialinio draudimo pensijos:
 - 1) senatvės;
 - 2) netekto darbingumo;
 - 3) našlių ir našlaičių.
2. Šio įstatymo nustatyta tvarka, kol pasibaigs jų mokėjimo terminas arba kol vietoj jų bus paskirtos valstybinės socialinio draudimo senatvės ar netekto darbingumo pensijos, toliau mokamos:
 - 1) maitintojo netekimo pensijos, paskirtos už mirusius iki 1995 m. sausio 1 d. asmenis buvusią iki 1995 m. sausio 1 d. tvarka (toliau – maitintojo netekimo pensijos);
 - 2) ištarnauto laiko pensijos, paskirtos iki 1995 m. sausio 1 d. (toliau – ištarnauto laiko pensijos);
 - 3) invalidumo pensijos, paskirtos iki 2005 m. liepos 1 d. (toliau – invalidumo pensijos).

5 straipsnis. Teisė pasirinkti pensijos rūšį

1. Asmenims, kuriems šio įstatymo nustatyta tvarka mokamos netekto darbingumo (invalidumo) pensijos ir kurie tuo pat metu turi teisę gauti senatvės pensiją, mokama didesnioji arba jų pasirinkimu viena iš šių pensijų. Našlių arba našlaičių pensijos mokamos kartu su senatvės ar invalidumo, ar netekto darbingumo pensijomis, jei įstatymų nenustatyta kitaip. Asmenims, tuo pat metu turintiems teisę gauti našlių ir našlaičių valstybines socialinio draudimo pensijas, skiriama didesnioji arba jų pasirinkimu viena iš šių pensijų.
2. Asmenims, turintiems teisę gauti arba gaunantiems valstybines maitintojo netekimo pensijas ar valstybines socialinio draudimo maitintojo netekimo pensijas už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. maitintoją ir tuo pat metu turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės, netekto darbingumo, invalidumo, ištarnauto laiko, našlių arba našlaičių pensiją, mokama jų pasirinkimu viena iš šių pensijų, išskyrus našlaičių pensiją, kuri mokama kartu su maitintojo netekimo pensija už kitą mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. tėvą (motiną).
3. Asmenys, turintys teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, nepraranda teisės gauti kitas valstybines pensijas, taip pat nevalstybines pensijas, jei įstatymai nenustato kitaip.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, *Žin.*, 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

TREČIASIS SKIRSNIS PENSIJŲ SANDARA

6 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo pensijos sandara

1. Valstybinę socialinio draudimo pensiją sudaro pagrindinė ir papildoma dalys bei priedas už stažo metus.
2. Pagrindinė valstybinės socialinio draudimo pensijos dalis garantuoja minimalų pensinį aprūpinimą asmenims, turintiems šio įstatymo nustatytą būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą ir atitinkantiems kitas šio įstatymo nustatytas sąlygas.

3. Pagrindinės valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies bei priedo už stažo metus dydžio matas yra valstybinė socialinio draudimo bazinė pensija (13 straipsnis).

4. Papildoma valstybinės socialinio draudimo pensijos dalis suteikia papildomą pensinį aprūpinimą asmenims, išvardytiems 2 straipsnio 1 dalies 1–8, 10 ir 12 punktuose, draustiems valstybiniu socialiniu pensijų draudimu, atsižvelgiant į šių asmenų draudimo stažą ir draudžiamąsias pajamas, turėtas per draudimo (draudimosi) laikotarpį.

5. Priedas už stažo metus suteikia papildomą pensinį aprūpinimą asmenims, įgijusiems didesnę kaip 30 metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-658](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2675 (2006-06-28)

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

Nr. [X-1395](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5650 (2007-12-29)

Nr. [XI-76](#), 2008-12-18, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6003 (2008-12-30)

KETVIRTASIS SKIRSNIS PENSIJŲ MOKĖJIMO ŠALTINIS

7 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų mokėjimo šaltinis

Valstybinės socialinio draudimo pensijos mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto.

PENKTASIS SKIRSNIS VALSTYBINIO SOCIALINIO PENSIJŲ DRAUDIMO STAŽAS

8 straipsnis. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas

1. Apdraustojo asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą sudaro asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, ir asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant savarankiškai.

2. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, dirbdami pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, įgyja asmenys, išvardyti 2 straipsnio 1 dalies 1 ir 3–5 punktuose. Šį stažą sudaro:

1) laikas, per kurį šie asmenys patys moka arba už juos yra mokamos ar turi būti mokamos įstatymo jiems nustatytos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos;

2) laikas, per kurį šie asmenys gauna ligos (įskaitant darbdavio mokamas ligos dienas), motinystės, tėvystės, motinystės (tėvystės) arba profesinės reabilitacijos pašalpas, mokamas pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą, ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos pašalpas, mokamas pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą, ir nedarbo socialinio draudimo išmokas, mokamas pagal Nedarbo socialinio draudimo įstatymą. Į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą taip pat įskaitomas bedarbio pašalpus, mokėtų draustiems nuo nedarbo asmenims pagal Bedarbių remimo įstatymo nuostatas, galiojusias iki 2005 m. sausio 1 d., gavimo laikas. Šiame punkte išvardytos pašalpos bei išmoka toliau šiame įstatyme vadinamos valstybinio socialinio draudimo pašalpomis ir nedarbo socialinio draudimo išmokomis. Šių pašalpų ir išmokų gavimo laikas įskaitomas tik įstatymų nustatyta tvarka privalomai draustiems ligos ir motinystės socialiniu draudimu, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu bei nedarbo socialiniu draudimu (iki 2005 m. sausio 1 d. – socialiniu draudimu nuo nedarbo) asmenims.

*3. Asmenų, išvardytų 2 straipsnio 1 dalies 2, 6–8, 10 ir 12 punktuose, draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu laikotarpiai yra prilyginami asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu. Šiam

stažui prilyginami iki 2009 m. sausio 1 d. buvę laikotarpiai, kuriais 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodyti savarankiškai dirbantys asmenys privalomai draudėsi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu papildomai pensijos daliai gauti. Asmenims, išvardytiems 2 straipsnio 1 dalies 7 punkte, draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu laikotarpiai prilyginami asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, nuo 2005 m. sausio 1 d. Asmenims, išvardytiems 2 straipsnio 1 dalies 10 ir 12 punktuose, draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu laikotarpiai prilyginami asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, nuo 2008 m. sausio 1 d. Asmenų, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 2 punkte, taip pat ūkininkų ir jų partnerių, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte, privalomojo draudimosi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu laikotarpiai prilyginami asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, nuo 2009 m. sausio 1 d. Asmenų, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 2 ir 8 punktuose, valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, taip pat prilyginamas valstybinio socialinio draudimo pašalpų gavimo laikas.

***Pastaba. 3 dalies nuostatos taikomos nuo 2009 m. sausio 1 d.**

4. Valstybinių socialinio draudimo invalidumo ir netekto darbingumo pensijų, paskirtų pagal šį įstatymą ar pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1995 m. sausio 1 d., gavimo laikas iki asmeniui sukankant senatvės pensijos amžių (21, 57 straipsniai) prilyginamas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, skiriant senatvės pensijas pirmą kartą arba skiriant senatvės pensijas šio įstatymo 42 straipsnyje nustatytais atvejais.

5. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, dirbdami savarankiškai, įgyja asmenys, nurodyti 2 straipsnio 1 dalies 9 punkte. Stažą, įgytą dirbant savarankiškai, sudaro laikas, per kurį šie asmenys moka įstatymo jiems nustatytas privalomas valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokas. Stažui, įgytam dirbant savarankiškai, taip pat prilyginami savarankiškai dirbančių asmenų, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte, draudimo valstybiniu socialinio pensijų draudimu laikotarpiai, kuriais šie asmenys iki 2009 m. sausio 1 d. privalomai draudėsi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu tik pagrindinei pensijos daliai gauti.

6. Asmenų, išvardytų 2 straipsnio 1 dalies 11 punkte, privalomojo draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu valstybės lėšomis laikotarpiai yra prilyginami asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant savarankiškai. Šiam stažui taip pat prilyginami 2 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytų asmenų tarnybos laikotarpiai, buvę iki 2005 m. sausio 1 d., kai tuo metu galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka privalomosios nuolatinės pradinės karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos kariai valstybės lėšomis buvo draudžiami tik valstybinei socialinio draudimo bazinei pensijai, 2 straipsnio 1 dalies 10 punkte nurodytų asmenų vaiko iki trejų metų auginimo laikotarpiai, buvę iki 2008 m. sausio 1 d., kai tuo metu galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka šeimos pasirinkimu motina (įmotė), tėvas (įtėvis), faktiškai auginantis vaiką, arba vaiko globėjas, auginantys vaiką iki trejų metų, valstybės lėšomis buvo draudžiami tik valstybinei socialinio draudimo bazinei pensijai, ir 2 straipsnio 1 dalies 12 punkte nurodytų asmenų neįgalaus asmens slaugos laikotarpiai, buvę iki 2008 m. sausio 1 d., kai tuo metu galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka neįgalų asmenį namuose slaugantys vienas iš neįgalaus asmens tėvų (įtėvių), globėjas arba rūpintojas valstybės lėšomis buvo draudžiami tik valstybinei socialinio draudimo bazinei pensijai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-658](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2675 (2006-06-28)

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

Nr. [X-1395](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5650 (2007-12-29)

Nr. [XI-76](#), 2008-12-18, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6003 (2008-12-30)

Nr. [XI-168](#), 2009-02-17, *Žin.*, 2009, Nr. 25-970 (2009-03-05)

9 straipsnis. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, kai buvo dirbta pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, apskaičiavimas

1. Jei asmens, kuriam skaičiuojamas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, uždarbis ir kitos pajamos, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, per kalendorinius metus yra ne mažesnis už minimalaus darbo užmokesčio per visus mėnesius sumą, tai į stažą įskaitomi visi kalendoriniai metai. Priešingu atveju tų metų stažas laikomas proporcingai mažesniu.

2. Išėjimo į pensiją metais į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, įskaitomi visi mėnesiai iki išėjimo į pensiją, jei uždarbis ir kitos pajamos, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, yra ne mažesnės už minimalaus darbo užmokesčio per visus šiuos mėnesius sumą. Priešingu atveju išėjimo į pensiją metų stažas laikomas proporcingai mažesniu.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais atvejais valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui apskaičiuoti taikoma stažo įgijimo metais galiojusi minimalioji mėnesinė alga, nustatyta Vyriausybės nutarimu. Jeigu Vyriausybės nutarimu nustatyti skirtingi šios algos dydžiai, valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui apskaičiuoti taikoma mažiausia pagal dydį minimalioji mėnesinė alga.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-796](#), 2006-07-19, *Žin.*, 2006, Nr. 87-3407 (2006-08-08)

10 straipsnis. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, apskaičiavimas už laiką, kurį asmuo gavo valstybinę socialinio draudimo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją

Kalendorinių ar išėjimo į senatvės pensiją metų, kuriais asmuo gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją, stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, apskaičiuojamas taip:

1) jeigu asmuo tais metais neturėjo darbo užmokesčio ir kitų pajamų, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, stažas apskaičiuojamas pagal pakaitines asmens draudžiamąsias pajamas (15 straipsnis) šio įstatymo 9 straipsnio nustatyta tvarka;

2) jeigu asmuo tais metais turėjo darbo užmokesčių ir kitų pajamų, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, stažas apskaičiuojamas pagal nurodytų turėtų pajamų ir pakaitinių asmens draudžiamųjų pajamų (15 straipsnis) sumą šio įstatymo 9 straipsnio nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, kai buvo dirbta savarankiškai, apskaičiavimas

1. Į asmens, kuriam skaičiuojamas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant savarankiškai, stažą kalendoriniais metais įskaitoma tiek mėnesių, už kiek jis įmokėjo (ar už jį buvo įmokėta) visą jam nustatytą privalomą valstybinio socialinio pensijų draudimo įmoką.

2. Verslo liudijimus turinčių asmenų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas įskaitomas pagal faktiškai įmokėtas valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą. Tokia pat tvarka įskaitomas ir valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas nuo 1995 m. sausio 1 d. iki 2004 m. sausio 1 d. ūkininkams ir pilnamečiams jų šeimos nariams, dirbusiems ūkyje.

12 straipsnis. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo apskaičiavimas

1. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas apskaičiuojamas sudedant šio asmens kiekvienų metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, ir valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant savarankiškai.

2. Per kalendorinius metus negali būti įskaityta daugiau kaip vieni valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo metai.

3. Stažas išreiškiamas metais. Jeigu jo dalis apskaičiuota mėnesiais, tai mėnesių skaičius dalijamas iš dvylikos.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS **DYDŽIAI PAGRINDINEI IR PAPILDOMAI** **PENSIJOS DALIMS APSKAIČIUOTI**

13 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydis

1. Valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydis negali būti mažesnis už 110 procentų minimalaus gyvenimo lygio (MGL).

2. Valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį tvirtina Vyriausybė Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos teikimu.

14 straipsnis. Asmens draudžiamosios pajamos

1. Asmenų, išvardytų 2 straipsnio 1 dalies 1 ir 3–5 punktuose, draudžiamosiomis pajamomis laikomos visos jų pajamos (išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus), nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, taip pat priskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo pašalpos ir nedarbo socialinio draudimo išmokos. Asmenų, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 6, 7, 10 ir 12 punktuose, draudžiamosiomis pajamomis jų draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu abiem pensijos dalims gauti laikotarpiu laikomos sumos, nuo kurių už šiuos asmenis buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą abiem pensijos dalims gauti. Asmenų, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 2 ir 8 punktuose, draudžiamosiomis pajamomis jų privalomojo draudimosi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu abiem pensijos dalims gauti laikotarpiu laikomos sumos (išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytus atvejus), nuo kurių buvo įmokėtos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą, taip pat priskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo pašalpos (savarankiškai dirbančių asmenų, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte, draudžiamosiomis pajamomis iki 2009 m. sausio 1 d. jų privalomojo draudimosi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu papildomai pensijos daliai gauti laikotarpiu laikomos sumos, nuo kurių šie asmenys įmokėjo valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokas papildomai pensijos daliai gauti).

2. Asmenų, gavusių pajamas iš sporto veiklos, asmenų, gavusių pajamas iš atlikėjo veiklos, ir asmenų, gavusių pajamas pagal autorines sutartis, nuo kurių 2009 ir 2010 metais įmokėtos sumažinto tarifo privalomojo valstybinio pensijų socialinio draudimo įmokos, tų metų draudžiamosiomis pajamomis laikomos gautos pajamų sumos, apskaičiuotos proporcingai mokėtoms valstybinio socialinio draudimo įmokoms: atitinkamais metais gauta pajamų suma dauginama iš dydžio, kuris apskaičiuojamas atitinkamų metų sumažintą draudėjų ir apdraustųjų valstybinio pensijų socialinio draudimo įmokos tarifą, taikomą pajamoms, gautoms iš sporto bei atlikėjo veiklos, ar pajamoms, gautoms pagal autorines sutartis (atitinkamai gautoms iš savo darbdavio arba ne iš savo darbdavio), dalijant iš tų metų draudėjų ir apdraustųjų bendrojo valstybinio pensijų socialinio draudimo įmokų tarifo, nustatyto pajamoms, gautoms iš sporto bei atlikėjo veiklos, ar pajamoms, gautoms pagal autorines sutartis (atitinkamai gautoms iš savo darbdavio arba ne iš savo darbdavio).

***3.** Ūkininkų ir jų partnerių, taip pat kitų savarankiškai dirbančių asmenų gautos pajamos, nuo kurių 2009 ir 2010 metais įmokėtos sumažinto tarifo privalomojo valstybinio pensijų socialinio draudimo įmokos, tų metų draudžiamosiomis pajamomis laikomos gautos pajamos, apskaičiuotos proporcingai mokėtoms valstybinio socialinio draudimo įmokoms: atitinkamais metais gauta pajamų suma dauginama iš dydžio, kuris apskaičiuojamas atitinkamų metų sumažintą valstybinio pensijų socialinio draudimo įmokos tarifą, taikomą ūkininkų ir jų partnerių bei savarankiškai dirbančių asmenų gautoms pajamoms, dalijant iš tų metų bendrojo valstybinio pensijų socialinio draudimo įmokų tarifo, nustatyto ūkininkams ir jų partneriams bei savarankiškai dirbantiems asmenims.

***Pastaba. 3 dalies nuostatos taikomos nuo 2009 m. sausio 1 d.**

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-658](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. 72-2675 (2006-06-28)

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

Nr. [X-1395](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5650 (2007-12-29)

Nr. [XI-76](#), 2008-12-18, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6003 (2008-12-30)

Nr. [XI-168](#), 2009-02-17, *Žin.*, 2009, Nr. 25-970 (2009-03-05)

15 straipsnio redakcija iki 2010 m. sausio 1 d.:

15 straipsnis. Pakaitinės asmens draudžiamosios pajamos

Asmenų, kurie gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją, draudžiamosiomis pajamomis nurodytų pensijų gavimo laikotarpiu laikomos pakaitinės asmens draudžiamosios pajamos (toliau – pakaitinės pajamos). Jos apskaičiuojamos paskutinį invalidumo ar netekto darbingumo pensijos byloje fiksuotą asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą (K) dauginant iš metų draudžiamųjų pajamų (vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų), galiojusių tais metais, už kuriuos apskaičiuojamos pakaitinės pajamos, ir iš mėnesių, per kuriuos tais metais asmeniui buvo mokėta invalidumo ar netekto darbingumo pensija, skaičiaus. Jeigu invalidumo ar netekto darbingumo pensijos papildoma dalis buvo sudaryta iš dviejų atskirų dalių (56 straipsnio 2 dalis), pakaitinėms pajamoms apskaičiuoti imamas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k arba K) tos dalies, į kurią įeina metai, kai asmuo gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją. Tais atvejais, kai asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas buvo pakeistas šio įstatymo nustatyta tvarka, imamas iki pirmojo pakeitimo buvęs koeficientas. Pakaitinės pajamos taikomos apskaičiuojant asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą ir asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą, kai valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos skiriamos šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais.

15 straipsnio redakcija nuo 2010 m. sausio 1 d.:

15 straipsnis. Pakaitinės asmens draudžiamosios pajamos

Asmenų, kurie gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją, draudžiamosiomis pajamomis nurodytų pensijų gavimo laikotarpiu laikomos pakaitinės asmens draudžiamosios pajamos (toliau – pakaitinės pajamos). Jos apskaičiuojamos paskutinį invalidumo ar netekto darbingumo pensijos byloje fiksuotą asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą (K) dauginant iš metų draudžiamųjų pajamų (vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų), galiojusių tais metais, už kuriuos apskaičiuojamos pakaitinės pajamos, ir iš mėnesių, per kuriuos tais metais asmeniui buvo mokėta invalidumo ar netekto darbingumo pensija, skaičiaus. Jeigu invalidumo ar netekto darbingumo pensijos papildoma dalis buvo sudaryta iš dviejų atskirų dalių, pakaitinėms pajamoms apskaičiuoti imamas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k arba K) tos dalies, į kurią įeina metai, kai asmuo gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją. Tais atvejais, kai asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas buvo pakeistas šio įstatymo nustatyta tvarka, imamas iki pirmojo pakeitimo buvęs koeficientas. Pakaitinės pajamos taikomos apskaičiuojant asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą ir asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą, kai valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos skiriamos šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, Žin., 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)
Nr. [XI-102](#), 2008-12-22, Žin., 2008, Nr. 149-6026 (2008-12-30)

16 straipsnis. Metų draudžiamosios pajamos

1. Einamųjų metų draudžiamąsias pajamas ne rečiau kaip kartą per metus Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos teikimu tvirtina Vyriausybė, nustatydamą šių pajamų taikymo pradžią. Einamųjų metų draudžiamosios pajamos apskaičiuojamos pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos patvirtintą metodiką, atsižvelgiant į atitinkamų metų ar atitinkamo metų laikotarpio Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto pajamas ir išlaidas. Pagal šias draudžiamąsias pajamas apskaičiuojama valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildoma dalis (24 straipsnis).

2. Praeitų metų draudžiamąsias pajamas ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 1 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) teikimu tvirtina Valstybinio socialinio draudimo fondo taryba. Metų draudžiamosios pajamos apskaičiuojamos pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos patvirtintą metodiką, atsižvelgus į tais metais galiojusias Vyriausybės patvirtintas einamųjų metų draudžiamąsias pajamas. Pagal metų draudžiamąsias pajamas apskaičiuojamas asmens metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas (17 straipsnio 1 ir 2 dalys).

17 straipsnis. Metinio draudžiamųjų pajamų koeficiento apskaičiavimas

1. Apdraustojo asmens 1995–2001 metų draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas asmens kalendorinių metų draudžiamąsias pajamas dalijant iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (toliau šiame straipsnyje – stažas), ir iš vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų. Apdraustojo asmens 2002 ir kiekvienų vėlesnių metų draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas asmens atitinkamų kalendorinių metų draudžiamąsias pajamas dalijant iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į stažą, ir iš tų metų draudžiamųjų pajamų (16 straipsnio 2 dalis).

2. Jei pensija skiriama tuo metu, kai dar nepatvirtintos praeitų metų draudžiamosios pajamos, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal užpraeitų metų draudžiamąsias pajamas. Patvirtinus praeitų metų draudžiamąsias pajamas, paskirtoji pensija, atsižvelgiant į šias pajamas, perskaičiuojama nuo pensijos paskyrimo dienos, jeigu pensijos gavėjui tai naudinga.

3. Jei naudinga asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą apskaičiuoti pagal asmens išėjimo į pensiją metais gautas draudžiamąsias pajamas, šių metų koeficientas apskaičiuojamas asmens išėjimo į pensiją metais gautas draudžiamąsias pajamas dalijant iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į stažą, ir iš patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų. Patvirtinus išėjimo į pensiją metų draudžiamąsias pajamas, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, atsižvelgiant į šias pajamas, perskaičiuojamas nuo pensijos paskyrimo dienos, jeigu pensijos gavėjui tai naudinga.

*4. Jei asmuo, šio įstatymo nustatyta tvarka privalomai draudžiamas valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti, pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą pasirinko dalyvavimą pensijų kaupime ir nuo visų atitinkamais kalendoriniais metais jo gautų draudžiamųjų pajamų į pensijų fondą buvo pervesta kaupiamoji pensijų įmoka, apskaičiuojant jam senatvės pensijos dydį jo metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas už kiekvienus dalyvavimo pensijų kaupime metus apskaičiuojamas metinį draudžiamųjų pajamų koeficientą, apskaičiuotą pagal šio straipsnio 1 dalį, dauginant iš dydžio c, apskaičiuojamo pagal formulę $c = (t_p - t_k) / t_p$. Joje:

t_p – tų metų valstybinio pensijų socialinio draudimo įmokos tarifo dalis, skirta valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildomai daliai, patvirtinta Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu;

t_k – tų metų kaupiamosios pensijų įmokos tarifas, patvirtintas Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu. Jeigu Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu buvo patvirtinti keli kaupiamosios pensijų įmokos tarifai, taikomi atskirais laikotarpiais atitinkamai apdraustųjų asmenų kategorijai patvirtinti tarifai, o šių asmenų metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

*5. Jeigu tais metais, už kuriuos apskaičiuojamas metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas, šio straipsnio 4 dalyje nurodyti asmenys turėjo draudžiamųjų pajamų, nuo kurių į pensijų fondą nebuvo pervesta kaupiamoji pensijų įmoka, ar (ir) gavo (gauna) valstybinio socialinio draudimo pašalpas ir nedarbo socialinio draudimo išmokas, iš dydžio c (šio straipsnio 4 dalis) dauginama tų metų asmens pajamų, nuo kurių į pensijų fondą buvo pervesta kaupiamoji pensijų įmoka, suma. Prie gautos sumos pridėjama tais metais asmens gautų pajamų, nuo kurių į pensijų fondą nebuvo pervesta kaupiamoji pensijų įmoka, suma ar (ir) priskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo pašalpos ir nedarbo socialinio draudimo išmokos, o po to metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas šio straipsnio 1–3 dalyse nustatyta tvarka. Jeigu tais metais, už kuriuos apskaičiuojamas metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas, buvo apskaičiuoti keli dydžiai c, atitinkamu laikotarpiu asmens gautų pajamų, nuo kurių į pensijų fondą buvo pervesta kaupiamoji pensijų įmoka, suma dauginama iš to laikotarpio dydžio c. Gautos sumos sudedamos ir metinis asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas šio straipsnio 1–3 dalyse nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

Nr. [XI-232](#), 2009-04-28, *Žin.*, 2009, Nr. 54-2134 (2009-05-12)

***Pastaba. 4 ir 5 dalių nuostatos taikomos nuo 2009 m. sausio 1 d.**

18 straipsnis. Metinio draudžiamųjų pajamų koeficiento apskaičiavimas už laiką, kurį asmuo gavo valstybinę socialinio draudimo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją

Kalendorinių ar išėjimo į senatvės pensiją metų, kuriais asmuo gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją, metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas taip:

1) jeigu tais metais asmuo turėjo draudžiamųjų pajamų (14 straipsnis), pasirenkamos didesnės pajamos: arba asmens tais metais turėtų draudžiamųjų pajamų suma (pensijų kaupimo dalyviams ši suma dauginama iš šio įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje nurodyto dydžio c, prireikus taikant 17 straipsnio 5 dalies nuostatas), arba šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotos pakaitinės pajamos. Pasirinktos didesnės pajamos dalijamos iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į stažą, ir iš tų metų draudžiamųjų pajamų (vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų);

2) jeigu tais metais asmuo neturėjo draudžiamųjų pajamų (14 straipsnis), asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal pakaitines pajamas (15 straipsnis), kurios dalijamos iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į stažą, ir iš tų metų draudžiamųjų pajamų (vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų).

19 straipsnio redakcija iki 2010 m. sausio 1 d.:

19 straipsnis. Asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas

1. Apdraustojo asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas kaip svertinis metinių koeficientų vidurkis pagal dvidešimt penkerius to asmens pasirinktus palankiausius kalendorinius jo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį,

narystės ar tarnybos pagrindu, metus po 1994 m. sausio 1 d. Šios nuostatos įsigaliojimo tvarka nustatoma šio įstatymo 56 straipsnyje.

2. Jei asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, mažesnis už metų skaičių, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal turimą stažą.

3. Jei asmens stažą sudaro tik stažas, įgytas išėjimo į pensiją mėnesį, draudžiamųjų pajamų koeficientu laikomas apdraustam asmeniui darbo arba kitokia sutartimi nustatyto darbo užmokesčio per mėnesį santykis su išėjimo į pensiją mėnesį galiojančiomis einamųjų metų draudžiamosiomis pajamomis. Jei darbo užmokestis nebuvo nustatytas, laikoma, kad jis lygus tą mėnesį galiojusiai minimaliajai mėnesinei algai, nustatyta Vyriausybės nutarimu. Jei nustatyti skirtingi šių algų dydžiai – didžiausiai pagal dydį minimaliajai mėnesinei algai.

19 straipsnio redakcija nuo 2010 m. sausio 1 d.:

19 straipsnis. Asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas

1. Jei visą asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, sudaro stažas, įgytas po 1994 m. sausio 1 d., asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas kaip svertinis metinių koeficientų vidurkis pagal dvidešimt penkerius palankiausius kalendorinius šio stažo metus.

2. Jei asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu po 1994 m. sausio 1 d., mažesnis už metų skaičių, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal turimą stažą.

3. Jei visą asmens stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, sudaro tik stažas, įgytas išėjimo į pensiją mėnesį, draudžiamųjų pajamų koeficientu laikomas apdraustam asmeniui darbo arba kitokia sutartimi nustatyto darbo užmokesčio per mėnesį santykis su išėjimo į pensiją mėnesį galiojančiomis einamųjų metų draudžiamosiomis pajamomis. Jei darbo užmokestis nebuvo nustatytas, laikoma, kad jis lygus tą mėnesį galiojusiai minimaliajai mėnesinei algai, nustatyta Vyriausybės nutarimu. Jei nustatyti skirtingi šių algų dydžiai, – didžiausiai pagal dydį minimaliajai mėnesinei algai.

4. Jei asmuo turi stažą, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu iki 1994 m. sausio 1 d., jo draudžiamųjų pajamų koeficientai apskaičiuojami šio įstatymo 56 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-796](#), 2006-07-19, *Žin.*, 2006, Nr. 87-3407 (2006-08-08)

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, *Žin.*, 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

Nr. [XI-76](#), 2008-12-18, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6003 (2008-12-30)

Nr. [XI-102](#), 2008-12-22, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6026 (2008-12-30)

II SKYRIUS

VALSTYBINĖS SOCIALINIO DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJOS

20 straipsnis. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją

1. Asmuo įgyja teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją, kai jis atitinka visas šias sąlygas:

1) sukanka šio įstatymo nustatyta senatvės pensijos amžius;

2) turi minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, nustatytą senatvės pensijai.

2. Asmuo turi atitikti šio straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimus senatvės pensijos amžiaus sukakties dieną arba kreipimosi dėl pensijos dieną, kai pensijos kreipiamasi jau sukakus pensijos amžiaus.

21 straipsnis. Senatvės pensijos amžius

1. Senatvės pensijos amžius nustatomas: moterims – 60 metų, vyrams – 62 metai ir 6 mėnesiai.
2. Šio straipsnio įsigaliojimo tvarka nustatoma šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalyje.

22 straipsnis. Minimalus ir būtinasis draudimo stažas senatvės pensijai

1. Minimalus valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai yra 15 metų.
2. Būtinasis valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai nuo 1999 m. sausio 1 d. vyrams ir nuo 2004 m. sausio 1 d. moterims yra 30 metų.

23 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos pagrindinės dalies dydis

1. Pagrindinė valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dalis lygi 110 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos, kai asmuo turi būtinąjį senatvės pensijai valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą.
2. Jei asmuo neturi būtinojo senatvės pensijai valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, bet turi minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą senatvės pensijai, pagrindinė valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dalis apskaičiuojama proporcingai turimam stažui, dauginant 110 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį iš asmens turimo stažo ir dalijant iš būtinojo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1358](#), 2007-12-06, Žin., 2007, Nr. 132-5360 (2007-12-15)

24 straipsnio redakcija iki 2010 m. sausio 1 d.:

24 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo pensijos papildomos dalies dydis

Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildoma dalis apskaičiuojama asmenims, turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją ir turintiems valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą, pagal formulę $0,005 \times S \times K \times D$. Joje:

S – asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą;

K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (19 straipsnis);

D – Vyriausybės patvirtintos einamųjų metų draudžiamosios pajamos, galiojančios tą mėnesį, už kurį mokama pensija.

24 straipsnio redakcija nuo 2010 m. sausio 1 d.:

24 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildomos dalies dydis

Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildoma dalis apskaičiuojama asmenims, turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją ir turintiems valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą, pagal formulę $0,005 \times s \times k \times D + 0,005 \times S \times K \times D$. Joje:

s – asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą iki 1994 m. sausio 1d.;

k – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (56 straipsnis);

S – asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą po 1994 m. sausio 1d.;

K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (19 straipsnis);

D – Vyriausybės patvirtintos einamųjų metų draudžiamosios pajamos, galiojančios tą mėnesį, už kurį mokama pensija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, *Žin.*, 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

Nr. [XI-102](#), 2008-12-22, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6026 (2008-12-30)

24⁽¹⁾ straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos priedo už stažo metus dydis

Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos priedo už stažo metus dydis apskaičiuojamas dauginant 3 procentus valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos iš kiekvienų iki išėjimo į pensiją mėnesio įgytų pilnų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo (8 straipsnio 1–3, 5, 6 dalys, 54 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 1–9 punktai, 3 ir 4 dalys) metų, viršijančių 30 metų, skaičiaus.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

25 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos apskaičiavimas asmeniui, gavusiam valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą

Asmeniui, gavusiam valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą (toliau – išankstinė senatvės pensija), šio įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis mažinamas dydžiu, kurį sudaro apskaičiuotos pensijos 0,4 procento, padauginto iš pilnų mėnesių, kuriuos asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus.

26 straipsnis. Amžiaus ir būtinojo stažo sumažinimas asmenims, sergantiems hipofiziniu nanizmu

Asmenims, sergantiems hipofiziniu nanizmu (liliputams), senatvės pensijos amžius nustatomas 15 metų mažesnis už nurodytą 21 straipsnyje, o būtinas ir minimalus draudimo stažas – 10 metų mažesnis už nurodytą 22 straipsnyje.

27 straipsnis. Senatvės pensijos padidinimas dėl atidėto kreipimosi

1. Jei asmuo tam tikru metu įgyja teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją pagal šį įstatymą ir turi būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, bet pensijos neima ir kreipiasi dėl jos vėliau, tai pensija jam apskaičiuojama pagal duomenis kreipimosi metu ir didinama 4 procentais apskaičiuoto dydžio už kiekvienus pilnus metus, praėjusius nuo dienos, kai jis įgijo teisę gauti senatvės pensiją turėdamas būtinąjį stažą.

2. Gaunančiam senatvės pensiją ir turinčiam būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą asmeniui jo prašymu pensijos mokėjimas gali būti atidėtas. Šiuo atveju pensija jam iš naujo apskaičiuojama pagal duomenis kreipimosi metu ir didinama 4 procentais apskaičiuoto dydžio už kiekvienus pilnus metus, praėjusius nuo mokėjimo atidėjimo dienos.

3. Atidėjus pensijos mokėjimą ne pilniems metams, už paskutinių nepilnų atidėjimo metų mėnesius pensija išmokama, bet nedidinama.

4. Atidėjus kreipimąsi dėl pensijos daugiau negu 5 metams, pensija didinama tik už 5 atidėjimo metus.

5. Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos sprendimu gali būti nustatytas didesnis pensijos didinimo dėl atidėto kreipimosi procentas.

III SKYRIUS

VALSTYBINĖS SOCIALINIO DRAUDIMO NETEKTO DARBINGUMO PENSIJOS

28 straipsnis. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją

1. Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją turi asmenys, kuriems Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas darbingumo lygis ir kurie pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais (toliau – nedarbingi arba iš dalies darbingi asmenys), jeigu šie asmenys atitinka šio įstatymo 30 ir 31 straipsniuose nustatytas sąlygas.

2. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją išlieka, kai nedarbingais ar iš dalies darbingais pripažinti asmenys senatvės pensijos amžių sukančia valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos gavimo laikotarpiu. Jei tokie asmenys tuo pat metu turi teisę gauti ir senatvės pensiją, taikomos šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies nuostatos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, Žin., 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

29 straipsnis. Darbingumo lygio ir netekto darbingumo procentų nustatymas

1. Asmens darbingumo lygį, jo priežastį, atsiradimo laiką, terminą ir asmens netekto darbingumo procentus nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau šiame straipsnyje – Tarnyba). Netekto darbingumo procentai įrašomi asmeniui išduodamame darbingumo lygio pažymėjime.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę ginčyti Tarnybos sprendimus dėl darbingumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko ir termino.

30 straipsnis. Netekto darbingumo pensijos skyrimo sąlygos

1. Asmuo, kuriam pirmą kartą nustatomas darbingumo lygis ir kuris pripažįstamas nedarbingu arba iš dalies darbingu, įgyja teisę gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją, jeigu pripažinimo nedarbingu arba iš dalies darbingu dieną jis turi minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą netekto darbingumo pensijai.

2. Asmuo, neturėjęs teisės gauti valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sąlygą, įgyja teisę ją gauti tuo atveju, jeigu jis minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą netekto darbingumo pensijai turi pripažinimo nedarbingu arba iš dalies darbingu, pakartotinai jį tikrinant, dieną arba kreipimosi dėl pensijos dieną.

31 straipsnis. Minimalus ir būtinas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas netekto darbingumo pensijai

1. Asmenims, kurie pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais, nustatomas toks minimalus valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas netekto darbingumo pensijai: kol asmeniui sukančia 22 metai, – 2 mėnesiai, sukančius 22 metams, minimalus stažas kasmet didinamas 2 mėnesiais per metus, sukančius 38 metams, minimalus stažas kasmet didinamas šešiais mėnesiais per metus, bet negali viršyti minimalaus stažo, nustatyto senatvės pensijai.

2. Būtinas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas netekto darbingumo pensijai nustatomas taip: kol asmeniui sukančia 24 metai, – vieni metai, sukančius 24 metams, būtinas stažas kasmet didinamas 4 mėnesiais per metus, sukančius 38 metams, būtinas stažas kasmet didinamas vienais metais per metus, bet negali viršyti būtinąjo stažo, nustatyto senatvės pensijai.

32 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos apskaičiavimas ir dydis

1. Valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija turintiems teisę gauti šią pensiją asmenims apskaičiuojama sudedant pagrindinę ir papildomą netekto darbingumo pensijos dalis bei priedą už stažo metus. Apskaičiuojant netekto darbingumo pensijos papildomą dalį,

nedarbo socialinio draudimo išmokų (iki 2005 m. sausio 1 d. – bedarbio pašalpy) gavimo laikas (8 straipsnio 2 dalies 2 punktą) įskaitomas į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, o įskaitytu į stažą bedarbystės laikotarpiu priskaičiuotos nedarbo socialinio draudimo išmokos (iki 2005 m. sausio 1 d. – bedarbio pašalpos) – į asmens draudžiamąsias pajamas (14 straipsnis), jeigu asmeniui tai naudinga. Tokios pat nuostatos laikomasi ir tuo atveju, kai asmuo gavo nedarbo socialinio draudimo išmoką išėjimo į netekto darbingumo pensiją metais.

2. Asmenų, netekusių 75–100 procentų darbingumo, turinčių būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą netekto darbingumo pensijai, pagrindinė netekto darbingumo pensijos dalis yra lygi 150 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos, o asmenų, netekusių 60–70 procentų darbingumo, – 110 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos. Jei asmuo turi mažesnę nei būtinąjį stažą, pagrindinė jo netekto darbingumo pensijos dalis apskaičiuojama dauginant 150 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį asmenims, netekusiems 75–100 procentų darbingumo, ir 110 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo, iš turimo stažo ir dalijant iš būtinąjo stažo.

3. Papildoma netekto darbingumo pensijos dalis apskaičiuojama asmenims, turintiems valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, taip pat kaip ir papildoma valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dalis (24 straipsnis), įskaitant į stažą:

1) visą asmens turimą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys bei 54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai);

2) asmeniui trūkstamą iki jam nustatyto senatvės pensijos amžiaus (21 ir 57 straipsniai) metų skaičių. Jei asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, mažesnis už būtinąjį netekto darbingumo pensijai stažą (31 straipsnis), į stažą įskaitomas ne visas trūkstamas iki senatvės pensijos amžiaus metų skaičius, o proporcingai mažesnė jo dalis, kuri gaunama dauginant trūkstamą iki senatvės pensijos amžiaus metų skaičių iš asmens turimo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, ir dalijant iš būtinąjo netekto darbingumo pensijai stažo.

4. Valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo, apskaičiuojama taip pat kaip asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo, o po to mažinama 50 procentų.

5. Valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos priedas už stažo metus apskaičiuojamas taip pat kaip ir valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos priedas už stažo metus (24⁽¹⁾ straipsnis). Asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo, taip apskaičiuotas priedas mažinamas 50 procentų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

Nr. [X-1358](#), 2007-12-06, *Žin.*, 2007, Nr. 132-5360 (2007-12-15)

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

33 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos apskaičiavimas asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją ar (ir) dalyvavusiam pensijų kaupime

1. Asmeniui, kuris išankstinę senatvės pensiją buvo gavęs anksčiau arba kuriam valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija skiriama išankstinės senatvės pensijos gavimo laikotarpiu, netekto darbingumo pensija apskaičiuojama šio įstatymo nustatyta tvarka, nemažinant jos dydžio dėl to, kad asmuo iki netekto darbingumo pensijos paskyrimo gavo išankstinę senatvės pensiją. Išankstinę senatvės pensiją gavusiam asmeniui, kuriam sukakus senatvės pensijos amžių teisė gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją

išlieka (28 straipsnio 2 dalis), valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos dydis mažinamas dydžiu, kurį sudaro šios pensijos 0,4 procento, padauginto iš pilnų mėnesių, kuriuos asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus.

2. Pensijų kaupimo dalyviui, kuriam skiriama valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija, ši pensija apskaičiuojama šio įstatymo nustatyta tvarka, nemažinant jos dydžio dėl to, kad asmuo dalyvauja pensijų kaupime. Pensijų kaupime dalyvavusiam asmeniui, kuriam sukakus senatvės pensijos amžių teisė gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją išlieka (28 straipsnio 2 dalis), metiniai draudžiamųjų pajamų koeficientai apskaičiuojami iš naujo atitinkamai taikant šio įstatymo 17 straipsnio 4, 5 dalių ir 18 straipsnio nuostatas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, *Žin.*, 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

IV SKYRIUS VALSTYBINĖS SOCIALINIO DRAUDIMO NAŠLIŲ IR NAŠLAIČIŲ PENSIJOS

Skyriaus pavadinimas keistas:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

34 straipsnis. Teisė gauti našlių ar našlaičių pensiją

1. Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo našlių pensiją (toliau – našlių pensija) ar valstybinę socialinio draudimo našlaičių pensiją (toliau – našlaičių pensija) turi šio įstatymo 35 ir 38 straipsniuose nurodyti mirusiojo (nustatyta tvarka pripažinto mirusiu ar nežinia kur esančiu) asmens sutuoktinis bei vaikai (įvaikiai), jeigu asmuo mirties (pripažinimo nežinia kur esančiu) dieną atitiko šias sąlygas:

1) buvo įgijęs šio įstatymo nustatytą teisę gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo (jei asmuo mirė iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo) pensiją ar senatvės pensiją (priklausomai nuo mirusiojo amžiaus) arba gavo vieną iš šių pensijų – netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės;

2) minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo ar jam prilyginamą stažą atitinkamos rūšies pensijai mirusysis įgijo dirbdamas Lietuvos, Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusių valstybių narių įmonėse, įstaigose ar organizacijose (išskyrus asmenis, iki mirties dienos gavusius netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensiją, paskirtą ir (ar) mokėtą pagal šį įstatymą ar pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1995 m. sausio 1 d., bei Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka reabilituotus politinius kalinius ir tremtinius, dalį stažo įgijusius neteisėto kalinimo metu ar tremtyje, kuriems sąlyga įgyti minimalų stažą dirbant Lietuvos, Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusių valstybių narių įmonėse, įstaigose ar organizacijose netaikoma).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, skiriant našlių pensiją šio įstatymo 35 straipsnyje nurodytam mirusio asmens sutuoktiniui, netaikomos, jeigu asmuo mirė iki 1991 m. birželio 1 d.

3. Asmenų, mirusių po Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. po 1991 m. birželio 1 d., sutuoktiniui bei vaikams (įvaikiams) našlių ar našlaičių pensija skiriama, jei asmuo mirties dieną buvo nuolatinis Lietuvos Respublikos gyventojas.

4. Našlių ir našlaičių pensija neskiriama, o paskirtosios mokėjimas nutraukiamas asmenims, teismo nuosprendžiu pripažintiems kaltais už tyčinio nusikaltimo mirusiajam, už kurį ši pensija skiriama ir mokama, padarymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, *Žin.*, 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

35 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti našlių pensiją

1. Teisę gauti našlių pensiją turi šie asmenys:

1) sukakę senatvės pensijos amžių našlė arba našlys, neatsižvelgiant į jų amžių sutuoktinio mirties metu;

2) pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) našlė arba našlys, jeigu jie atitinka vieną iš šių sąlygų:

a) buvo pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki sutuoktinio mirties arba pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) per 5 metus po sutuoktinio mirties;

b) buvo pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) tuo metu, kai slaugė namuose mirusiojo vaikus (įvaikius) iki 18 metų, pripažintus neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), taip pat mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems nustatyta 75–100 procentų netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki jiems sukankant 18 metų.

2. Teisė gauti našlių pensiją išlieka, kai po našlių pensijos paskyrimo darbingais pripažinti našlė arba našlys vėl pripažįstami nedarbingais ar iš dalies darbingais nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas.

3. Našlė arba našlys, neturėję su mirusiu sutuoktiniu vaikų, turi teisę gauti našlių pensiją tik tuo atveju, jei nuo santuokos įregistravimo nustatyta tvarka iki sutuoktinio mirties dienos praėjo ne mažiau kaip vieni metai.

4. Našlei ar našliui našlių pensija neskiriama, o paskirtosios pensijos mokėjimas nutraukiamas dar kartą susituokus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, Žin., 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, Žin., 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

36 straipsnis. Našlių pensijos dydis

1. Našlei arba našliui, turinčiam teisę gauti našlių pensiją, našlių pensija skiriama valstybinės socialinio draudimo našlių pensijos bazinio dydžio (šio straipsnio 2 dalis).

2. Valstybinės socialinio draudimo našlių pensijos bazinį dydį (toliau – našlių pensijos bazinis dydis) tvirtina Vyriausybė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teikimu. Šis dydis negali būti mažesnis nei 70 litų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, Žin., 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

37 straipsnis. Neteko galios nuo 2007 m. sausio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, Žin., 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

38 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti našlaičių pensiją

1. Teisę gauti našlaičių pensiją turi mirusiojo vaikai ir įvaikiai iki 18 metų, taip pat vyresni, jeigu jie pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų ir jeigu jie nuo 18 metų nuolat yra nedarbingi ar iš dalies darbingi (invalidai).

2. Nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje įregistruotų aukštųjų, profesinių ir bendrojo lavinimo mokyklų dieninių skyrių studentai ir mokiniai, sukakę 18 metų, turi teisę gauti našlaičių pensiją iki šių mokyklų baigimo (išskyrus bendrojo lavinimo mokyklų dieninių skyrių mokinius, kurie turi teisę gauti našlaičių pensiją iki tų metų, kuriais jie baigia mokytis šiose mokyklose, rugpjūčio 31 d.), bet ne ilgiau, negu kol jiems sukaks 24 metai.

3. Teisė gauti našlaičių pensiją išlieka, kai nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu) pripažintas našlaitis senatvės pensijos amžių sukanka našlaičių pensijos gavimo laikotarpiu.

4. Mirusiojo vaikams (įvaikiams), turintiems teisę gauti našlaičių pensiją, ši teisė išlieka ir tada, kai jie įvaikinami.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

39 straipsnis. Našlaičių pensijos apskaičiavimas ir dydis

1. Asmeniui, turinčiam teisę gauti našlaičių pensiją, ši pensija skiriama 50 procentų mirusiam asmeniui galėjusios priklausyti valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos dydžio, nustatyto asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – II grupės invalidumo pensijos dydžio), jeigu miręs asmuo nebuvo sukakęs senatvės pensijos amžiaus, arba mirusiajam galėjusios priklausyti valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydžio, jeigu jis jau buvo sukakęs senatvės pensijos amžių. Tokio dydžio našlaičių pensija skiriama, jeigu teisę gauti našlaičių pensiją turi vienas vaikas (įvaikis). Jei tokią teisę turi du ir daugiau vaikų (įvaikių), kiekvienam skiriama po lygiai, bet ne daugiau kaip 100 procentų viso apskaičiuotos netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos dydžio. Jeigu, paskyrus našlaičių pensiją, dėl jos skyrimo ar mokėjimo atnaujinimo kreipiasi kitas našlaitis (našlaičiai) ir dėl to mažėja netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos dalis, tenkanti vienam našlaičiui, našlaičių pensija perskaičiuojama nuo pirmos dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį gautas naujas prašymas su visais reikiama dokumentais.

2. Mirus senatvės, netekto darbingumo, invalidumo ar išankstinės senatvės pensijos gavėjui, našlaičių pensija apskaičiuojama šio straipsnio 1 dalies nustatyta tvarka pagal mirusiojo gautos pensijos dydį. Skiriant našlaičių pensiją netekto darbingumo pensijos, apskaičiuotos asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – III grupės invalidumo pensijos), mažinimas, nustatytas šio įstatymo 32 straipsnio 4 ir 5 dalyse, netaikomas.

3. Patvirtinus naują, didesnę valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ir (ar) naujas, didesnes einamųjų metų draudžiamąsias pajamas, našlaičių pensijos yra atitinkamai didinamos.

4. Našlaičių pensijos abiejų tėvų netekusiems našlaičiams skiriamos už kiekvieną iš mirusių tėvų. Jeigu šie našlaičiai po tėvų mirties įgyja teisę gauti našlaičių pensiją už mirusį tėvą (įmotę), jų prašymu vietoj našlaičių pensijos už tėvą (motiną) skiriama ir mokama našlaičių pensija už tėvą (įmotę), jeigu ji didesnė už gaunamą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

V SKYRIUS

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ SKYRIMAS, MOKĖJIMAS IR GINČŲ DĖL PENSIJŲ NAGRINĖJIMAS

40 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimas

1. Valstybinės socialinio draudimo pensijas skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai, vadovaudamiesi šiuo įstatymu bei Vyriausybės patvirtintais Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos pensijas pristato pagal nuolatinę arba faktinę pensijos gavėjo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikos teritorijoje arba perveda į pensijos gavėjo sąskaitą kredito įstaigoje. Paslaugas, susijusias su pensijų pristatymu arba pervedimu į gavėjo sąskaitą, teikia įmonės ar kredito įstaigos konkurso tvarka.

3. Kreiptis dėl pensijos paskyrimo galima prieš tris mėnesius iki teisės gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją atsiradimo arba bet kuriuo metu po teisės gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją atsiradimo.

4. Kreipiantis dėl pensijos, privaloma pateikti visus Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytus dokumentus, būtinus pensijai paskirti.

5. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinis skyrius per Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatytą laiką privalo priimti sprendimą apie pensijos paskyrimą arba apie atsisakymą paskirti pensiją ir apie sprendimą pranešti pareiškėjui. Atsisakius skirti pensiją, privaloma nurodyti atsisakymo priežastį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, Žin., 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

41 straipsnis. Pensijos skyrimo ir mokėjimo terminai

1. Pagal šį įstatymą valstybinė socialinio draudimo pensija skiriama ir mokama nuo teisės gauti pensiją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 12 mėnesių iki dokumentų pensijai skirti gavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniame skyriuje dienos.

2. Atidėjus kreipimąsi dėl valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos, taikoma šio įstatymo 27 straipsnyje nustatyta mokėjimo tvarka.

3. Valstybinės socialinio draudimo pensijos skiriamos iki gyvos galvos arba laikotarpiui, kuriam pensijos gavėjui pagal šį įstatymą išlieka teisė gauti paskirtą pensiją. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinis skyrius, mokantis pensiją, privalo iš anksto informuoti pensininką apie pensijos skyrimo termino pasibaigimą.

4. Pasibaigus pensijos skyrimo terminui, ją mokėti nutraukiama, jei pensijos gavėjas praranda teisę ją gauti. Jei pensijos gavėjas dėl pateisinamos priežasties pavėluotai kreipiasi dėl pensijos mokėjimo pratęsimo, pensija nepriskaičiuojant palūkanų išmokama už visą laiką, bet ne ilgiau kaip už 3 metus, kai jos mokėjimas buvo nutrauktas, o pensijos gavėjui teisė gauti pensiją buvo išlikusi. Jei pateisinamos priežasties nėra, bet teisė gauti pensiją išlieka, pensijos mokėjimas atnaujinamas nuo dokumentų dėl pensijos mokėjimo pratęsimo pateikimo dienos.

5. Pensininkui mirus, pensija išmokama jį palaidojusiems asmenims už mirties mėnesį, jeigu ji dar nebuvo išmokėta, ir dar paskirtos pensijos dydžio už du mėnesius.

42 straipsnis. Pensijos skyrimas iš naujo

1. Senatvės ar netekto darbingumo pensija gali būti paskirta iš naujo pagal naujus duomenis pensijos gavėjo prašymu, kai jis įgyja papildomą, ne mažesnę kaip vieną metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą dirbdamas pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys).

2. Jeigu senatvės ar netekto darbingumo pensijos gavėjas, kuriam pagal šio įstatymo nuostatas buvo paskirta pensija turint minimalų, bet neturint būtinojo stažo, po pensijos paskyrimo dirbdamas pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys) arba dirbdamas savarankiškai (8 straipsnio 5 ir 6 dalys) įgyja būtinąjį stažą, jo prašymu senatvės ar netekto darbingumo pensija jam gali būti skiriama iš naujo, nepaisant to, kad po pensijos paskyrimo jo įgytas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas buvo mažesnis kaip vieni metai.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos atitinkamai taikomos skiriant netekto darbingumo pensijas nesukakusiems senatvės pensijos amžiaus invalidumo pensijų gavėjams vietoj šio įstatymo nustatyta tvarka jiems toliau mokamų invalidumo pensijų. Šiais atvejais netekto darbingumo pensijos iš naujo pagal naujus duomenis skiriamos: I grupės invalidams – kaip asmenims, netekusiems 75–100 procentų darbingumo, II grupės invalidams – kaip asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo, III grupės invalidams – kaip asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo. Šioje dalyje nurodytu būdu paskirtos netekto darbingumo pensijos mokamos iki asmenims nustatyto invalidumo termino pabaigos. Sukakusiems senatvės pensijos

amžių netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjams netekto darbingumo (invalidumo) pensijos neskiriamos. Jų pageidavimu vietoj netekto darbingumo (invalidumo) pensijos skiriama senatvės pensija pagal naujus stažo ir uždarbio duomenis arba toliau mokama netekto darbingumo (invalidumo) pensija (28 straipsnio 2 dalis, 53 straipsnio 3 dalis).

4. Jei asmeniui nustatomi didesni netekto darbingumo procentai, valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija asmens pageidavimu skiriama iš naujo pagal naujus duomenis arba mokama pagal ankstesnius stažo ir uždarbio duomenis, didinant ją dvigubai (vietoje 45–55 procentų netekto darbingumo ar vietoje III invalidumo grupės nustačius 60–70 procentų netekto darbingumo) arba pradedant mokėti 150 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio (neturintiems būtinojo stažo – proporcingai turimam stažui) pagrindinę pensijos dalį (vietoje 60–70 procentų netekto darbingumo ar vietoje II invalidumo grupės nustačius 75–100 procentų netekto darbingumo). Jei nustatomi mažesni netekto darbingumo procentai, valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija neskiriama iš naujo, o mokama pagal ankstesnius stažo ir uždarbio duomenis pradedant mokėti 110 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio (neturintiems būtinojo stažo – proporcingai turimam stažui) pagrindinę pensijos dalį (vietoje 75–100 procentų netekto darbingumo ar vietoje I invalidumo grupės nustačius 60–70 procentų netekto darbingumo) arba mokama 50 procentų mažesnė pensija (vietoje 60–70 procentų netekto darbingumo ar vietoje II invalidumo grupės nustačius 45–55 procentus netekto darbingumo). Jeigu asmeniui vietoje I invalidumo grupės nustatoma 75–100 procentų netekto darbingumo, vietoje II invalidumo grupės – 60–70 procentų netekto darbingumo, vietoje III invalidumo grupės nustačius 45–55 procentus netekto darbingumo, vietoj mokėtos invalidumo pensijos pradedama mokėti netekto darbingumo pensija šio įstatymo 32 straipsnyje nustatytą dydžią. Jeigu po pakartotinio tikrinimo asmeniui vėl nustatomi tokie pat (to paties intervalo) netekto darbingumo procentai, jam toliau mokama netekto darbingumo pensija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

Nr. [X-1358](#), 2007-12-06, *Žin.*, 2007, Nr. 132-5360 (2007-12-15)

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, *Žin.*, 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

42⁽¹⁾ straipsnis. Priedo už stažo metus apskaičiavimas iš naujo

1. Kai senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensijos gavėjas kreipiasi dėl pensijos skyrimo iš naujo (42 straipsnio 1, 3 ir 4 dalys, 46 straipsnio 2 dalis), priedo už stažo metus dydis apskaičiuojamas iš naujo pagal naujus valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo (8 straipsnio 1–3, 5, 6 dalys), įgyto iki pensijos skyrimo iš naujo mėnesio, duomenis. Priedo už stažo metus dydis iš naujo pagal naujus stažo duomenis apskaičiuojamas ir tais atvejais, kai senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensijos gavėjui pensijos skyrimas iš naujo nenaudingas.

2. Jeigu senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensijos gavėjas pateikia papildomus duomenis apie valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui prilygintus laikotarpius (54 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 1–9 punktai, 3 ir 4 dalys) ir susidaro pilni valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo metai, priedo už stažo metus dydis apskaičiuojamas iš naujo pagal naujus stažo duomenis nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį pensijos gavėjas pateikė papildomus stažo duomenis, pirmosios dienos.

3. Jeigu keičiasi asmeniui mokamos valstybinės socialinio draudimo pensijos rūšis ar netekto darbingumo procentai arba ši pensija skiriama iš naujo ar perskaičiuojama, priedas už stažo metus nemažinamas, išskyrus atvejį, kai vietoje 60–70 procentų netekto darbingumo (II invalidumo grupės) nustatomas 45–55 procentų netektas darbingumas. Šiuo atveju priedas už stažo metus mažinamas 50 procentų.

4. Apskaičiuojant priedo už stažo metus dydį įskaitomas asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, už kurį mokama pensija pagal šį įstatymą.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, Žin., 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

43 straipsnis. Pensijos mokėjimas pensininkui persikėlus gyventi į užsienį (grįžus gyventi į Lietuvos Respubliką)

1. Pensininkui persikėlus nuolat gyventi į kitą valstybę, paskirta pensija jam mokama, jei:
1) pensininkas yra įgijęs ne mažesnę kaip minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti dirbdamas Lietuvos įmonėse, įstaigose ar organizacijose;

2) pensininkas yra reabilituotas politinis kalnys ar tremtinys, įgijęs dalį stažo kalnimo metu ar tremtyje (54 straipsnis).

2. Kitais atvejais pensija išmokama už šešis mėnesius į priekį išvykimo mėnesio dydžio, toliau ji nebemokama.

3. Pensininkui, kuriam pensija persikėlus nuolat gyventi į kitą valstybę buvo mokama pagal šio straipsnio 1 dalį, ši pensija toliau mokama jam grįžus gyventi į Lietuvos Respubliką, neatsižvelgiant į tai, ar pensininkas turi nuolatinio Lietuvos Respublikos gyventojo statusą.

4. Lietuvos Respublikai prisijungus prie tarptautinių konvencijų arba sudarius tarptautines sutartis dėl pensijos mokėjimo, pensija mokama taip, kaip nustatyta tarptautinėse konvencijose arba sutartyse.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, Žin., 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

44 straipsnis. Pensijos permokėjimas arba neprimokėjimas

1. Valstybinės socialinio draudimo pensijos suma, laiku negauta dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, išmokama už praėjusį laiką neapribojant kokiu nors terminu.

2. Pensijos gavėjas privalo pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui, kuris moka jam pensiją, apie aplinkybes, turinčias įtakos pensijos dydžiui ar mokėjimui, per 10 dienų nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos. Jei apie tokias aplinkybes laiku nepranešus pensija yra permokama, permokėtas dydis iš gavėjo išieškomas pensiją mokančios įstaigos vadovo sprendimu.

3. Jeigu valstybinė socialinio draudimo pensija yra permokama dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, permokėtas dydis iš pensijos gavėjo neišieškomas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, Žin., 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

45 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų sprendimų apskundimas

1. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinių skyrių sprendimai pensijų klausimais per 3 metus nuo tos dienos, kurią asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie priimtą sprendimą, gali būti apskundžiami Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai. Skundų nagrinėjimo tvarką ir terminus nustato Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatai.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir jos teritorinių skyrių sprendimai gali būti apskundžiami teismui.

**VI SKYRIUS
PASKIRTŲ PENSIJŲ MOKĖJIMO TVARKA**

46 straipsnis. Pensijų, paskirtų iki 1995 m. sausio 1 d., perskaičiavimas

1. Asmenims, kuriems valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos buvo paskirtos iki 1995 m. sausio 1 d., pensijos perskaičiuojamos pagal šį įstatymą, remiantis pensijos byloje fiksuotais stažo ir uždarbio duomenimis (49 ir 50 straipsniai). Jeigu pensijos

byloje uždario duomenys buvo fiksuoti kelis kartus, pensijai perskaičiuoti nuo 1995 m. spalio 1 d. imamas tas fiksuotas uždoris, kuriuo remiantis apskaičiuotas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas yra didžiausias. Jeigu pensininkai pageidauja, jie gali papildyti pensijos byloje esančius duomenis apie valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui prilyginamus pagal 54 straipsnio 1 dalies, 2 dalies 1–9 punktų, 3 ir 4 dalių nuostatas laikotarpius. Pageidaujantys taip pat gali pateikti kito laikotarpio duomenis apie uždorbį buvusią iki 1995 m. sausio 1 d. tvarka, patikslinta Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose. Pateikus naujus duomenis iki 1996 m. liepos 1 d., pensijos perskaičiuojamos nuo 1995 m. spalio 1 d., pateikus juos vėliau, – nuo mėnesio, einančio po dokumentų pateikimo mėnesio, pirmos dienos.

2. Asmenų, kuriems valstybinė socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensija buvo paskirta iki 1995 m. sausio 1 d. ir kurie po pensijos paskyrimo įgijo (įgyja) papildomą, ne mažesnę kaip vienų metų, valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą dirbdami pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys, 54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai), pageidavimu pensija gali būti paskirta iš naujo, remiantis šio įstatymo nuostatomis dėl naujai skiriamų pensijų (42 straipsnis). Remiantis nurodytomis nuostatomis, taip pat gali būti iš naujo paskirta senatvės ar netekto darbingumo pensija tiems senatvės ar invalidumo pensininkams, kuriems pensijos iki 1995 m. sausio 1 d. buvo paskirtos neturint viso tuo metu reikalauoto stažo pensijai skirti ir kurie po pensijos paskyrimo dirbdami pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys, 54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai) arba dirbdami savarankiškai (8 straipsnio 5 ir 6 dalys, 54 straipsnio 3 dalis) įgyja (įgijo) šio įstatymo nustatytą būtinąjį stažą, nepaisant to, kad po pensijos paskyrimo jų įgytas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas buvo mažesnis kaip vieni metai.

3. Maitintojo netekimo pensijos pagal šį įstatymą neperskaičiuojamos ir kartu su senatvės, netekto darbingumo, invalidumo, ištarnauto laiko, našlių ar našlaičių pensijomis nemokamos, išskyrus našlaičių pensiją, kuri mokama kartu su maitintojo netekimo pensija už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. tėvą (motiną). Maitintojo netekimo pensijos mokamos Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka.

4. Ištarnauto laiko pensija perskaičiuojama į valstybinę socialinio draudimo senatvės ar netekto darbingumo pensiją tik tuo atveju, jeigu jos gavėjas yra sukakęs šio įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių arba pripažintas nedarbingu arba iš dalies darbingu. Šiais atvejais ištarnauto laiko pensija perskaičiuojama pagal ištarnauto laiko pensijos byloje fiksuotus stažo ir uždario duomenis (49 ir 50 straipsniai). Ištarnauto laiko pensijos gavėjas, kuriam ši pensija perskaičiuojama į senatvės ar netekto darbingumo pensiją, gali papildyti ištarnauto laiko pensijos byloje fiksuotus stažo duomenis, pateikdamas dokumentus apie stažą, įgytą tais laikotarpiais, kurie pagal šio įstatymo 54 straipsnio 1 dalies, 2 dalies 1–9 punktų ir 3 dalies nuostatas prilyginami valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui. Ištarnauto laiko pensijos gavėjo pageidavimu senatvės ar netekto darbingumo pensija taip pat gali būti paskirta pagal šio įstatymo nuostatas dėl naujai skiriamų pensijų arba vietoj perskaičiuotos ar iš naujo paskirtos senatvės ar invalidumo, ar netekto darbingumo pensijos toliau mokama ištarnauto laiko pensija. Iki 1995 m. sausio 1 d. paskirta ištarnauto laiko pensija toliau mokama ir tiems jos gavėjams, kurie nėra sukakę senatvės pensijos amžiaus arba pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais). Ištarnauto laiko pensijos indeksuojamos šio įstatymo 52 straipsnyje nustatyta tvarka. Asmenims, gaunantiems senatvės ar netekto darbingumo, ar toliau mokamą invalidumo pensiją, ištarnauto laiko pensija nemokama. Vidaus reikalų, Specialiųjų tyrimų tarnybos, krašto apsaugos, valstybės saugumo ir prokuratūros sistemų pareigūnų ir karių pensijų perskaičiavimo ir mokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

Nr. [X-1032](#), 2007-01-18, *Žin.*, 2007, Nr. 8-319 (2007-01-19)

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

47 straipsnis. Neteko galios nuo 2007 m. sausio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, Žin., 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

48 straipsnis. Pagrindinė perskaičiuotos pensijos dalis

1. Pagrindinė perskaičiuotos valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos dalis laikoma lygia atitinkamos pagrindinės valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies dydžiui (23 straipsnis ir 32 straipsnio 2 dalis), jei asmeniui iki 1995 m. sausio 1 d. buvo paskirta viso dydžio atitinkamos rūšies pensija.

2. Jei asmeniui iki 1995 m. sausio 1 d. buvo paskirta dalinė pensija, tai pagrindine perskaičiuotos pensijos dalimi laikoma atitinkamos pagrindinės valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies dydžio dalis, kuri gaunama dauginant atitinkamos pagrindinės valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies dydį (23 straipsnis ir 32 straipsnio 2 dalis) iš pensijos byloje fiksuoto įrodyto stažo ir dalijant iš pensijos skyrimo metu reikalauoto stažo viso dydžio pensijai skirti.

49 straipsnis. Stažo, įgyto iki 1995 m. sausio 1 d., apskaičiavimas perskaičiuojant paskirtas pensijas

1. Visas pensijos byloje fiksuotas darbo stažas, buvęs iki Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 1991 m. birželio 1 d., laikomas asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažu, įgytu dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu. Laikotarpiai, kurie buvo įskaityti į stažą padidintos trukmės, įskaitomi kaip kalendorinės trukmės.

2. Pensijos byloje fiksuoto stažo laikotarpiai, buvę po Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. po 1991 m. birželio 1 d., laikomi valstybinio socialinio pensijų draudimo stažu, įgytu dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, asmenims, išvardytiems Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnyje, mokėjusiems nustatytas valstybinio socialinio draudimo įmokas.

3. Perskaičiuojant invalidumo pensiją, į stažą įskaitomas laikotarpis, nurodytas 32 straipsnio 3 dalies 2 punkte. Jeigu asmens turimas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu iki 1995 m. sausio 1 d., yra didesnis už apskaičiuotą pagal 32 straipsnio 3 dalies nuostatas, papildoma pensijos dalis apskaičiuojama atsižvelgiant į visą faktinį asmens turimą stažą.

50 straipsnis. Asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento apskaičiavimas perskaičiuojant paskirtas pensijas

1. Perskaičiuojant paskirtas pensijas, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (19 straipsnis) apskaičiuojamas pagal pensijos byloje fiksuotus duomenis tokia tvarka:

1) jei pensija paskirta pagal byloje fiksuotą asmens uždarbio vidurkį, apskaičiuotą pagal asmens uždarbio iki 1991 m. sausio 1 d. duomenis, tai šis vidurkis dalijamas iš atitinkamo laikotarpio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio Lietuvoje;

2) jei pensija paskirta pagal asmens uždarbio po 1991 m. sausio 1 d. duomenis, tai byloje fiksuoti mėnesiniai uždarbiai dalijami iš atitinkamų metų to mėnesio vidutinio darbo užmokesčio Lietuvoje, ir visų taip apskaičiuotų dalmenų vidurkis laikomas draudžiamųjų pajamų koeficientu. Šiuo atveju iki 1991 m. sausio 1 d. vidutinis kiekvieno mėnesio darbo užmokestis laikomas lygiu tų metų vidutiniam mėnesiniam darbo užmokesčiui Lietuvoje.

2. Perskaičiuojant paskirtas pensijas, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas imamas ne didesnis kaip 5.

51 straipsnis. Pensijos nesumažinimo taisyklė

Jei po 1995 m. sausio 1 d. perskaičiavus pensiją, paskirtą iki 1995 m. sausio 1 d., jos dydis sumažėja, palyginti su ankstesniu dydžiu, pensininkui toliau mokama anksčiau paskirta ir pagal šį įstatymą neperskaičiuota pensija, toliau indeksuojant ją šio įstatymo 52 straipsnyje nustatyta tvarka.

52 straipsnis. Neperskaičiuotos pensijos indeksavimas po 1995 m. sausio 1 d.

1. Pagal šį įstatymą neperskaičiuota pensija indeksuojama šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka kiekvieną kartą patvirtinus naują valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos (ir) ar einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydį.

2. Pensijos dalis, lygi buvusiam 110 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžiui, padidinama iki naujo 110 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, likusi pensijos dalis be priedo už stažo metus indeksuojama pagal naujai patvirtintų ir prieš tai buvusių einamųjų metų draudžiamųjų pajamų santykį, o priedas už stažo metus – pagal naują valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį.

3. Jei neperskaičiuota pensija be priedo už stažo metus viršija ar po indeksavimo pradeda viršyti maksimalią neperskaičiuotą pensiją – 500 litų, ji mokama 500 litų dydžio, kol tam asmeniui perskaičiuota pagal šį įstatymą pensija be priedo už stažo metus ima viršyti 500 litų. Kai šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka patvirtinama nauja maksimali neperskaičiuota pensija, mokama neperskaičiuota pensija be priedo už stažo metus indeksuojama šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka, neviršijant naujos maksimalios neperskaičiuotos pensijos.

4. Maksimalią neperskaičiuotą pensiją tvirtina Vyriausybė kartu su nauju bazinės pensijos dydžiu. Maksimali neperskaičiuota pensija, lyginant su prieš tai patvirtinta, didinama tiek procentų, kiek procentų padidinta bazinė pensija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1006](#), 2006-12-21, *Žin.*, 2007, Nr. 4-158 (2007-01-11)

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

Nr. [X-1358](#), 2007-12-06, *Žin.*, 2007, Nr. 132-5360 (2007-12-15)

53 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų mokėjimas, didinimas ir indeksavimas

1. Valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos nuo 2005 m. liepos 1 d. toliau mokamos tol, kol pasibaigia šių pensijų skyrimo ir mokėjimo terminas arba kol vietoj jų šio įstatymo nustatyta tvarka paskiriamos valstybinės socialinio draudimo senatvės ar netekto darbingumo pensijos. Patvirtinus naują, didesnę, valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ar naujas, didesnes, einamųjų metų draudžiamąsias pajamas, toliau mokamos I grupės invalidumo pensijos didinamos taip kaip netekto darbingumo pensijos asmenims, netekusiems 75–100 procentų darbingumo, II grupės invalidumo pensijos – taip kaip netekto darbingumo pensijos asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo, III grupės invalidumo pensijos – taip kaip netekto darbingumo pensijos asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo. Invalidumo pensijos, nuo 1995 m. sausio 1 d. neperskaičiuotos pagal šį įstatymą, toliau indeksuojamos šio įstatymo 52 straipsnio nustatyta tvarka.

2. Jeigu invalidumo pensijos mokėjimas buvo nutrauktas dėl asmens atgauto darbingumo, tai, vėl pripažinus jį nedarbingu arba iš dalies darbingu, anksčiau paskirtos pensijos mokėjimas atnaujinamas, jeigu nuo dienos, kurią buvo nutrauktas pensijos mokėjimas, praėjo ne daugiau kaip 3 metai. Šiais atvejais vietoj mokėtos invalidumo pensijos pradeda mokėti netekto darbingumo pensija šio įstatymo 42 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

3. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo invalidumo pensiją išlieka, kai šios pensijos gavėjas senatvės pensijos amžių sukanka (sukako) valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos gavimo laikotarpiu. Jei tokie asmenys tuo pat metu turi teisę gauti ir senatvės pensiją, taikomos šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies nuostatos.

Straipsnio pakeitimai:

53⁽¹⁾ straipsnis. Perskaičiuotų ir neperskaičiuotų valstybinių socialinio draudimo pensijų priedas už stažo metus

1. Perskaičiuotų ir neperskaičiuotų valstybinių socialinio draudimo senatvės, netekto darbingumo (invalidumo) pensijų, ištarnauto laiko pensijų gavėjams, įgijusiems didesnę kaip 30 metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, priedas už stažo metus apskaičiuojamas dauginant 3 procentus valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos iš kiekvienų pilnų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo metų, viršijančių 30 metų, skaičiaus. Apskaičiuojant šį priedą, įskaitomas stažas, įgytas iki 1995 m. sausio 1 d. (49 straipsnio 1 ir 2 dalys), ir stažas, įgytas po 1995 m. sausio 1 d. (8 straipsnio 1–3, 5, 6 dalys). Ištarnauto laiko pensijų gavėjams šis priedas skiriamas, jeigu jie yra sukakę senatvės pensijos amžių arba pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais). Asmenims, kuriems mokama III grupės invalidumo pensija, apskaičiuotas priedas už stažo metus mažinamas 50 procentų.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems valstybinių socialinio draudimo pensijų gavėjams pensija skiriama iš naujo (46 straipsnio 2 ir 4 dalys) arba vietoj mokamos pensijos skiriama kitos rūšies valstybinė socialinio draudimo pensija, priedas už stažo metus nemažinamas. Tokiais atvejais apskaičiuojamas naujas priedo už stažo metus dydis, įskaitant papildomus stažo, įgyto iki tos pačios ar kitos rūšies pensijos skyrimo, duomenis.

Istatymas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, Žin., 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

**VII SKYRIUS
NUO 1995 M. SAUSIO 1 D. SKIRIAMOS PENSIJOS**

54 straipsnis. Laikotarpiai, prilyginami valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui

1. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, prilyginami iki Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 1991 m. birželio 1 d., buvę šie laikotarpiai:

1) visas darbininkų ir tarnautojų darbo laikas, taip pat kolūkio narių darbo kolūkyje laikas bei Valstybinio socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytų kitų asmenų, kurie pagal galiojusius SSRS įstatymus turėjo būti draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu, darbo laikas;

2) rašytojų sąjungos, dailininkų sąjungos, kompozitorių sąjungos, kinematografininkų sąjungos narių bei kitų kūrybinių darbuotojų, kurie nebuvo šių kūrybinių sąjungų nariai, bet kuriuos jungė šių kūrybinių sąjungų profesiniai komitetai, kūrybinės veiklos laikas neatsižvelgiant į socialinio draudimo įmokų mokėjimą;

3) tarnybos sukarintoje apsaugoje, specialaus ryšio institucijose ir specialiose gelbėjimo dalyse laikas neatsižvelgiant į žinybinį pavaldumą ir specialų arba karinį laipsnį.

2. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, prilyginami iki 1995 m. sausio 1 d. buvę šie laikotarpiai:

1) asmenų, apdraustų valstybiniu socialiniu draudimu pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnį, privalomų valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimo laikas;

2) asmenų, savanoriškai apsidraudusių valstybiniu savanoriškuoju pensijų draudimu valstybinio socialinio draudimo įstaigose, draudimo įmokų mokėjimo laikas;

3) apdraustų (dirbančių) asmenų, nurodytų šios dalies 1 punkte, ligos (laikinojo nedarbingumo) bei motinystės (nėštumo ir gimdymo) pašalpų gavimo laikas;

4) mokymosi laikas kvalifikacijos kėlimo kursuose, aspirantūroje, doktorantūroje ir klinikinėje ordinatūroje (rezidentūroje);

5) faktinis karinės, pasienio bei vidaus reikalų tarnybos laikas (išskyrus tarnybą naikintojų būriuose ir batalionuose), taip pat būtinosios karinės tarnybos sovietinėje armijoje laikas;

6) prisiekusių Lietuvos Respublikai (perėjusių tarnauti Lietuvos Respublikai) valstybės saugumo pareigūnų tarnybos laikotarpiai;

7) reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių kalinimo ir tremties faktinis laikas, jei šis laikas neįskaitytas pagal 1 punktą;

8) asmenų, išvežtų Antrojo pasaulinio karo metais priverstiniais darbams už buvusios SSRS ribų, darbo laikas, taip pat buvimo getuose, koncentracijos ar kitokio tipo prievartinėse stovyklose Antrojo pasaulinio karo metais laikas;

9) ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvių – karių savanorių faktinis laikas, išbūtas laisvės kovotojų struktūrose, jei šis laikas neįskaitytas kitaip;

10) valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų gavimo laikas – šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nustatytais atvejais.

3. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant savarankiškai, prilyginami iki 1995 m. sausio 1 d. buvę šie laikotarpiai:

1) motinoms – vaikų invalidų, nesukakusių 16 metų, auginimo ir slaugos namuose laikas;

2) šeimos nariams – I grupės invalido slaugos namuose laikas;

3) būtinosios karo tarnybos Lietuvos kariuomenėje, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vidaus tarnybos daliniuose ir Valstybės sienos apsaugos tarnyboje laikas;

4) visų tradicinių Lietuvoje bažnyčių ir religinių organizacijų dvasininkų tarnybos laikas.

4. Šiame straipsnyje išvardyti laikotarpiai į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą įskaitomi Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka ir tik tuo atveju, jei už juos asmuo negauna kitos valstybės pensijos.

55 straipsnis. Pajamos, prilyginamos asmens draudžiamosioms pajamoms

1. Į asmens draudžiamąsias pajamas per laikotarpį iki Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 1991 m. birželio 1 d., įtraukiama:

1) visos darbo apmokėjimo rūšys, kurioms pagal tuo metu galiojusias taisykles turėjo būti priskaičiuojami valstybinio socialinio draudimo įnašai;

2) kolūkių narių gautas visų rūšių apmokėjimas už darbą kolūkyje;

3) asmenų, išvardytų 54 straipsnio 1 dalies 2 punkte, gautas autoriaus honoraras;

4) asmenų, tarnavusių sukarintoje apsaugoje, specialaus ryšio institucijose ir specialiose gelbėjimo dalyse, uždarbis.

2. Į asmens draudžiamąsias pajamas per laikotarpį iki 1995 m. sausio 1 d. įtraukiama:

1) asmenų, apdraustų valstybiniu socialiniu draudimu pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnį, uždarbis ir kitos pajamos, nuo kurių buvo mokėtos privalomos valstybinio socialinio draudimo įmokos, taip pat gautos ligos (laikinojo nedarbingumo) bei motinystės (nėštumo ir gimdymo) pašalpos;

2) asmenų, savanoriškai apsidraudusių pensijų draudimu valstybinio socialinio draudimo įstaigose, deklaruotos draudimo sumos;

3) karių, vidaus reikalų ir valstybės saugumo pareigūnų, nurodytų 54 straipsnyje, gautas apmokėjimas;

4) kvalifikacijos kėlimo kursų klausytojų, aspirantų, doktorantų, klinikų ordinatorių bei rezidentų valstybės nustatytos atitinkamai gavėjų kategorijai pajamos.

56 straipsnis. Draudžiamųjų pajamų koeficiento apskaičiavimo ypatumai

1. Metiniai draudžiamųjų pajamų koeficientai iki 1995 m. sausio 1 d. buvo apskaičiuojami pagal Statistikos departamento paskelbtą atitinkamų metų valstybinio sektoriaus, akcinių bei uždarųjų akcinių bendrovių darbuotojų apskaičiuotą vidutinį mėnesinį darbo užmokestį.

2 dalies redakcija iki 2010 m. sausio 1 d.:

2. Nuo 1995 m. sausio 1 d. asmens draudžiamųjų pajamų koeficientai apskaičiuojami atskirai pagal penkerius paeiliui einančius asmeniui palankiausius kalendorinius jo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (toliau šiame straipsnyje – stažas), metus iš laikotarpio nuo 1984 m. sausio 1 d. iki 1994 m. sausio 1 d. ir atskirai pagal visus metus, įskaitytus į stažą nuo 1994 m. sausio 1 d. Asmenims, iki 2010 m. sausio 1 d. įgijusiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją, valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildomos dalies apskaičiavimo formulė (24 straipsnis) sudaroma iš dviejų atskirų dalių: $0,005 \times s \times k \times D + 0,005 \times S \times K \times D$. Senatvės pensijos papildomos dalies pirmojoje dalyje įrašomas asmens stažas ir draudžiamųjų pajamų koeficientas iki 1994 m. sausio 1 d., antrojoje dalyje – asmens stažas ir draudžiamųjų pajamų koeficientas nuo 1994 m. sausio 1 d.

2 dalies redakcija nuo 2010 m. sausio 1 d.:

2. Asmenims, turintiems penkerius metus ir daugiau valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (toliau šiame straipsnyje – stažas) iki 1994 m. sausio 1 d., ir po šios datos turintiems penkerius metus ar didesnę stažą, draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal penkerių paeiliui einančių asmeniui palankiausių kalendorinių stažo metų nuo 1994 m. sausio 1 d. metinių draudžiamųjų pajamų koeficientų vidurkį, o draudžiamųjų pajamų koeficientas (K) – pagal dvidešimt penkerių palankiausių kalendorinių stažo metų nuo 1994 m. sausio 1 d. svertinį metinių draudžiamųjų pajamų koeficientų vidurkį (19 straipsnio 1–3 dalys). Jeigu asmuo neturi penkerių paeiliui einančių palankiausių kalendorinių stažo metų po 1994 m. sausio 1 d., tačiau kiekvienais metais per penkerius paeiliui einančius kalendorinius stažo metus turėjo stažą, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal penkerių paeiliui einančių šio stažo metų svertinį metinių draudžiamųjų pajamų koeficientų vidurkį. Jeigu asmuo po 1994 m. sausio 1 d. turėjo stažą per penkerius ne paeiliui einančius kalendorinius metus, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal penkerių ne paeiliui einančių stažo metų, laikantis kalendorinės metų sekos, svertinį metinių draudžiamųjų pajamų koeficientų vidurkį. Jeigu asmuo turi įgijęs mažesnę kaip penkerių metų stažą iki 1994 m. sausio 1 d. ir po šios datos yra įgijęs tokį pat ar didesnę stažą, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal paeiliui einančių palankiausių kalendorinių stažo metų nuo 1994 m. sausio 1 d. metinių draudžiamųjų pajamų koeficientų skaičiaus, atitinkančio stažą, įgyto iki 1994 m. sausio 1 d., pilnų metų skaičių, vidurkį, o draudžiamųjų pajamų koeficientas (K) – pagal visų kalendorinių stažo metų nuo 1994 m. sausio 1 d. svertinį metinių draudžiamųjų pajamų koeficientų vidurkį (19 straipsnio 1–3 dalys). Jeigu mažesnę kaip penkerių metų stažą iki 1994 m. sausio 1 d. įgijęs asmuo neturi paeiliui einančių palankiausių kalendorinių stažo metų nuo 1994 m. sausio 1 d., jo draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas šioje dalyje nustatyta tvarka. Apskaičiuojant draudžiamųjų pajamų koeficientą (k) asmenims, dalyvavusiems pensijų kaupime, šio įstatymo 17 straipsnio 4, 5 dalių ir 18 straipsnio nuostatos netaikomos.

3. Asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas pagal draudžiamąsias pajamas iki 1994 m. sausio 1 d. ir po šios datos imamas ne didesnis kaip 5.

4, 5, 6 ir 7 dalių redakcija iki 2010 m. sausio 1 d.:

4. Jei už valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui prilygintą laiką (54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai) asmuo dėl svarbių priežasčių ar dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių (visai ar iš dalies neišsaugoti dokumentai, asmuo dirbo buvusios SSRS respublikose, turėjo vaiko iki trejų metų priežiūros atostogas, įmonė, įstaiga, organizacija, kurioje jis dirbo, nevykdė veiklos, nors nelikviduota, asmuo atliko būtinąją karinę tarnybą sovietinėje armijoje ir kt.), negali pateikti duomenų apie pajamas, prilyginamas draudžiamosioms pajamoms (55

straipsnis), asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas skaičiuojamas pagal to laikotarpio minimalų mėnesinį darbo užmokestį, o jeigu asmuo dirbo turėdamas ne visą etatą – pagal minimalaus mėnesinio darbo užmokesčio dalį, atitinkančią turėto etato dalį. Jeigu įmonės, įstaigos, organizacijos, kurioje asmuo dirbo, visi dokumentai išsaugoti, tačiau juose nėra duomenų apie asmens pajamas per valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui prilygintą laiką, buvusį iki 1991 m. birželio 1 d., asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas skaičiuojamas laikant to laikotarpio pajamas nulinėmis. Draudžiamųjų pajamų koeficientas už laiką, kai asmuo gavo valstybinę socialinio draudimo invalidumo pensiją iki 1995 m. sausio 1 d., apskaičiuojamas šio įstatymo 18 straipsnio nustatyta tvarka pagal pakaitines pajamas (15 straipsnis)⁽¹⁾ arba pagal draudžiamąsias pajamas (55 straipsnis).

5. Jeigu asmuo neturi šio straipsnio 2 dalyje nurodytų palankiausių penkerių kalendorinių paeiliui einančių metų, tačiau kiekvienais metais per penkerius kalendorinius paeiliui einančius metus iš laikotarpio nuo 1984 m. sausio 1 d. iki 1994 m. sausio 1 d. (toliau šioje dalyje – nurodytas laikotarpis) turėjo stažą, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas skaičiuojamas pagal penkerius paeiliui einančius šio stažo metus. Jei asmuo nurodytu laikotarpiu turėjo stažą per penkerius ne paeiliui einančius kalendorinius metus, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal penkerius ne paeiliui einančius stažo metus laikantis kalendorinės metų sekos. Jeigu asmuo nurodytu laikotarpiu stažą turėjo mažiau kaip per penkerius paeiliui ar nepaeiliui einančius kalendorinius metus arba nurodytu laikotarpiu iš viso stažą neturėjo, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas iki penkerių metų stažą trūkstamus metus imant iš ankstesnio laikotarpio, skaičiuojant atgal nuo 1983 metų iki 1974 metų imtinai.

6. Jeigu šio straipsnio 2 ir 5 dalyse nurodytais laikotarpiais asmuo visai neturi stažą, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys, 54 straipsnio 1 ir 2 dalys), jo draudžiamųjų pajamų koeficientu laikomas pensijos skyrimo mėnesį galiojančios minimaliosios mėnesinės algos, patvirtintos Vyriausybės nutarimu (jeigu Vyriausybės nutarimu patvirtinti skirtingi šios algos dydžiai – didžiausios pagal dydį minimaliosios mėnesinės algos), santykis su tų metų, kuriais skiriama pensija, draudžiamosiomis pajamomis.

7. Kai asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas buvo apskaičiuotas šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka pagal atitinkamo laikotarpio minimalų mėnesinį darbo užmokestį arba jo dalį, gavus duomenis apie to laikotarpio pajamas, prilyginamas draudžiamosioms pajamoms, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal šias pajamas.

4, 5, 6 ir 7 dalių redakcija nuo 2010 m. sausio 1 d.:

4. Asmenų, turinčių penkerių metų ir didesnę stažą iki 1994 m. sausio 1 d., prašymu asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) gali būti apskaičiuojamas pagal penkerius paeiliui einančius asmeniui palankiausius kalendorinius jo stažą metus iš laikotarpio nuo 1984 m. sausio 1 d. iki 1994 m. sausio 1 d. (toliau šioje dalyje – nurodytas laikotarpis), jeigu asmeniui tai naudinga. Jeigu asmuo nurodytu laikotarpiu neturi palankiausių penkerių kalendorinių paeiliui einančių metų, tačiau kiekvienais metais per penkerius kalendorinius paeiliui einančius metus iš nurodyto laikotarpio turėjo stažą, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal penkerius paeiliui einančius šio stažą metus. Jeigu asmuo nurodytu laikotarpiu turėjo stažą per penkerius ne paeiliui einančius kalendorinius metus, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal penkerius ne paeiliui einančius stažą metus laikantis kalendorinės metų sekos. Jeigu asmuo nurodytu laikotarpiu stažą turėjo mažiau kaip per penkerius paeiliui ar ne paeiliui einančius kalendorinius metus arba nurodytu laikotarpiu iš viso stažą neturėjo, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas iki penkerių metų stažą trūkstamus metus imant iš ankstesnio laikotarpio, skaičiuojant atgal nuo 1983 metų iki 1974 metų imtinai. Jei laikotarpiu nuo 1974 m. sausio 1 d. iki 1994 m. sausio 1 d. asmuo stažą turėjo mažiau kaip per penkerius paeiliui ar ne paeiliui einančius kalendorinius metus, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal turimo stažą metus. Draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) už laiką, kai asmuo gavo valstybinę socialinio draudimo invalidumo pensiją iki 1995 m. sausio 1 d., apskaičiuojamas šio įstatymo 18 straipsnio nustatyta tvarka pagal pakaitines pajamas (15

straipsnis) arba pagal draudžiamąsias pajamas (55 straipsnis). Šioje dalyje nustatyta tvarka asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas ir tiems asmenims, kurie po 1994 m. sausio 1 d. yra įgiję stažo, tačiau nėra pagrindo apskaičiuoti asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento taikant šio straipsnio 2 dalyje nustatytą tvarką.

5. Kai draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, tačiau už stažui prilygintą laiką (54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai) asmuo dėl svarbių priežasčių ar dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių, nurodytų Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose, negali pateikti duomenų apie pajamas, prilyginamas draudžiamosioms pajamoms (55 straipsnis), asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal to laikotarpio minimalųjį mėnesinį darbo užmokestį, o jeigu asmuo dirbo turėdamas ne visą etatą – pagal minimaliojo mėnesinio darbo užmokesčio dalį, atitinkančią turėto etato dalį. Jeigu asmuo šių duomenų nepateikia ne dėl nurodytų priežasčių ar aplinkybių arba jeigu įmonės, įstaigos, organizacijos, kuriose asmuo dirbo, visi dokumentai išsaugoti, tačiau juose nėra duomenų apie asmens pajamas iki 1994 m. sausio 1 d., asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas laikant to laikotarpio pajamas nulinėmis.

6. Jeigu šio straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytais laikotarpiais asmuo visai neturi stažo (8 straipsnio 2 ir 3 dalys, 54 straipsnio 1 ir 2 dalys), jo draudžiamųjų pajamų koeficientu laikomas pensijos skyrimo mėnesį galiojančios minimaliosios mėnesinės algos, patvirtintos Vyriausybės nutarimu (jeigu Vyriausybės nutarimu patvirtinti skirtingi šios algos dydžiai, – didžiausios pagal dydį minimaliosios mėnesinės algos), ir tų metų, kuriais skiriama pensija, draudžiamųjų pajamų santykis.

7. Kai asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas buvo apskaičiuotas šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka gavus duomenis apie to laikotarpio pajamas, prilyginamas draudžiamosioms pajamoms, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k) apskaičiuojamas pagal šias pajamas Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-796](#), 2006-07-19, *Žin.*, 2006, Nr. 87-3407 (2006-08-08)

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, *Žin.*, 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

Nr. [XI-76](#), 2008-12-18, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6003 (2008-12-30)

Nr. [XI-102](#), 2008-12-22, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6026 (2008-12-30)

57 straipsnis. Pereinamojo laikotarpio senatvės pensijos amžiaus ir stažo reguliavimas

1. Senatvės pensijos amžius iki 1995 m. sausio 1 d. nustatomas: moterims – 55 metai, vyrams – 60 metų.

2. Nuo 1995 ir kiekvienų vėlesnių metų sausio 1 d. iki 2001 m. sausio 1 d. senatvės pensijos amžius kasmet didinamas: moterims – keturiais mėnesiais per metus, vyrams – dviem mėnesiais per metus. Nuo 2001 m. sausio 1 d. ir kiekvienų vėlesnių metų sausio 1 d. senatvės pensijos amžius didinamas moterims ir vyrams šešiais mėnesiais per metus, kol pasieks šio įstatymo 21 straipsnyje nustatytą senatvės pensijos amžių: moterims – 60 metų, vyrams – 62 metus ir 6 mėnesius.

3. Būtinasis valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai iki 1995 m. sausio 1 d. nustatomas: moterims – 20 metų, vyrams – 25 metai.

VIII SKYRIUS

SENATVĖS IR INVALIDUMO PENSIJŲ PADIDINIMO NUO 2004 M. KOVO 1 D. NUOSTATOS IR JŲ TAIKYMAS NETEKTO DARBINGUMO PENSIJOMS, SKIRIAMOMS NUO 2005 M. LIEPOS 1 D.

58 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo nuo 2004 m. kovo 1 d. sąlygos

1. Valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos nuo 2004 m. kovo 1 d. padidinamos tiems asmenims, kurie atitinka visas šias sąlygas:

1) turi būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą senatvės ar invalidumo pensijai, kai pensija paskirta po 1995 m. sausio 1 d., arba turėjo stažą, reikalingą viso dydžio senatvės ar invalidumo pensijai paskirti, kai pensija buvo paskirta pagal Lietuvos Respublikoje galiojusius pensijų įstatymus iki 1995 m. sausio 1 d.;

2) senatvės pensijų gavėjai turi šio įstatymo 57 straipsnio 3 dalyje nustatytą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą (moterims – 20 metų, vyrai – 25 metų), įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą iki 1995 m. sausio 1 d.;

3) invalidumo pensijų gavėjai dalį turimo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo (nepaisant trukmės) įgijo dirbami pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą iki 1994 m. sausio 1 d. Kai visas invalidumo pensijos gavėjo stažas buvo įgytas 1994 metais, invalidumo pensija padidinama, jeigu šio stažo dalis buvo įgyta dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą ir jeigu invalidumo pensija buvo paskirta 1994 metais;

4) asmeniui paskirtos vienos valstybinės socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensijos dydis neviršija 325 Lt per mėnesį. Kai tam pačiam asmeniui paskirtos kelios valstybinės socialinio draudimo pensijos, valstybinės pensijos, kompensacija už ypatingas darbo sąlygas, valstybinė signataro renta, valstybinė signataro našlių ir našlaičių renta, artistų renta, profesoriaus emerito mėnesinė išmoka ir pan., mokamos iš valstybės biudžeto ar valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto (toliau – pensijos ir pensijų išmokos), – jeigu šių pensijų ir (ar) pensijų išmokų suma neviršija 325 Lt per mėnesį. Didinant asmeniui paskirtą ir mokamą valstybinę socialinio draudimo III grupės invalidumo pensiją, atsižvelgiama į invalidumo pensijos dydį pagal II invalidumo grupę.

2. Ar asmuo atitinka visas šiame straipsnyje nustatytas sąlygas, būtinas valstybinėms socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijoms padidinti, nustatoma pagal asmens pensijos byloje 2004 m. kovo 1 d. fiksuotą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą ir paskirtos pensijos dydį (bendrą paskirtų pensijų ir (ar) pensijų išmokų sumą).

59 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų padidinimas

1. Asmenims, atitinkantiems šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nustatytas sąlygas, pagal šį įstatymą paskirtos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos padidinamos pagal šią formulę:

$PP_s = [M + (R - M) \text{ BPS} / R - \text{BPS}] S / S_n$. Joje:

PP_s – individualus senatvės pensijos prieaugis;

M – maksimalus senatvės pensijos prieaugis – 120 Lt;

R – senatvės pensijos padidinimo riba – 325 Lt;

BPS – asmeniui paskirtos vienos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis arba paskirtų pensijų ir (ar) pensijų išmokų suma;

S – asmens turimas visas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindą;

S_n – valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo norma (moterims – 20 metų, vyrams – 25 metai).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiavus individualų senatvės pensijos prieaugį PP_s , asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d., pakeičiamas pagal formulę:

$k_p = k + PP_s / (0,005 \times s \times D)$.

3 dalies redakcija iki 2010 m. sausio 1 d.:

3. Pakeistas koeficientas k_p įrašomas senatvės pensijos papildomos dalies pirmosios dalies už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d. apskaičiavimo formulėje (56 straipsnio 2 dalis) vietoj apskaičiuoto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k . Jei senatvės pensija buvo padidinta galiojusia nuo 2003 m. sausio 1 d. pensijų padidinimo tvarka, naujas nuo 2004 m. kovo 1 d. atitinkamai padidintas koeficientas įrašomas vietoj pirmojo padidinimo metu pakeisto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k_p .

3 dalies redakcija nuo 2010 m. sausio 1 d.:

3. Pakeistas koeficientas k_p įrašomas senatvės pensijos papildomos dalies pirmosios dalies už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d. apskaičiavimo formulėje vietoj apskaičiuoto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k . Jei senatvės pensija buvo padidinta galiojusia nuo 2003 m. sausio 1 d. pensijų padidinimo tvarka, naujas nuo 2004 m. kovo 1 d. atitinkamai padidintas koeficientas įrašomas vietoj pirmojo padidinimo metu pakeisto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k_p .

4. Tais atvejais, kai nuo 2004 m. kovo 1 d. valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų padidėjimas, apskaičiuotas šiame straipsnyje nustatyta tvarka, yra mažesnis kaip 1 Lt, šios pensijos padidinamos 1 Lt.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, *Žin.*, 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

Nr. [XI-102](#), 2008-12-22, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6026 (2008-12-30)

60 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų padidinimas

1. Asmenims, atitinkantiems šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nustatytas sąlygas, pagal šį įstatymą paskirtos valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos padidinamos pagal šią formulę:

$PP_{inv} = M + (R - M) \cdot BPS / R - BPS$. Joje:

PP_{inv} – individualus invalidumo pensijos prieaugis;

M – maksimalus invalidumo pensijos prieaugis – 120 Lt;

R – invalidumo pensijos padidinimo riba – 325 Lt;

BPS – asmeniui paskirtos vienos valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos dydis arba paskirtų pensijų ir (ar) pensijų išmokų suma. Kai asmeniui paskirta ir mokama valstybinė socialinio draudimo III grupės invalidumo pensija, didinant šią pensiją atsižvelgiama į invalidumo pensijos dydį pagal II invalidumo grupę.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiavus individualų invalidumo pensijos prieaugį PP_{inv} , asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d., pakeičiamas pagal formulę:

$$k_p = k + PP_{inv} / (0,005 \times s \times D).$$

3. Pakeistas koeficientas k_p įrašomas invalidumo pensijos papildomos dalies pirmosios dalies už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d. apskaičiavimo formulėje vietoj apskaičiuoto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k . Jei invalidumo pensija buvo padidinta galiojusia nuo 2003 m. sausio 1 d. pensijų padidinimo tvarka, naujas nuo 2004 m. kovo 1 d. atitinkamai padidintas koeficientas įrašomas vietoj pirmojo padidinimo metu pakeisto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k_p .

4. Tais atvejais, kai nuo 2004 m. kovo 1 d. valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų padidėjimas, apskaičiuotas šiame straipsnyje nustatyta tvarka, yra mažesnis kaip 1 Lt, šios pensijos padidinamos 1 Lt.

61 straipsnis. Pagal šį įstatymą perskaičiuotų valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo tvarka

1. Asmenims, atitinkantiems šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, pagal šį įstatymą perskaičiuotos valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos padidinamos šio įstatymo 59 ir 60 straipsniuose nustatyta tvarka.

2. Apskaičiavus individualų pensijos prieaugį PP_s arba PP_{inv} , asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas pensijos apskaičiavimo formulėje atitinkamai pakeičiamas pagal formulę:

$$K_p = K + PP_s / (0,005 \times S \times D) \text{ arba } K_p = K + PP_{inv} / (0,005 \times S \times D).$$

3. Pakeistas koeficientas K_p įrašomas valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų papildomos dalies apskaičiavimo formulėje vietoj buvusio apskaičiuoto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento K . Jei senatvės ar invalidumo pensija buvo padidinta galiojusia nuo 2003 m. sausio 1 d. pensijų padidinimo tvarka, naujas nuo 2004 m. kovo 1 d. atitinkamai padidintas koeficientas įrašomas vietoj pirmojo padidinimo metu pakeisto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento K .

4. Tais atvejais, kai nuo 2004 m. kovo 1 d. valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidėjimas, apskaičiuotas šiame straipsnyje nustatyta tvarka, yra mažesnis kaip 1 Lt, šios pensijos padidinamos 1 Lt.

62 straipsnis. Neperskaičiuotų valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo tvarka

1. Asmenims, atitinkantiems šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, neperskaičiuotos valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos padidinamos šia tvarka:

1) neperskaičiuotos senatvės pensijos padidinamos pridedant prie asmeniui mokamos neperskaičiuotos senatvės pensijos prieaugį PP_s (59 straipsnio 1 dalis);

2) neperskaičiuotos I ir II grupių invalidumo pensijos padidinamos pridedant prie asmeniui mokamos neperskaičiuotos invalidumo pensijos prieaugį PP_{inv} (60 straipsnio 1 dalis). Asmeniui mokama neperskaičiuota III grupės invalidumo pensija padidinama taip: III grupės invalidumo pensija dauginama iš dviejų, gauta suma padidinama pridedant invalidumo pensijos prieaugį PP_{inv} , paskui padidintos II grupės invalidumo pensijos suma mažinama 50 procentų.

2. Padidintos neperskaičiuotos senatvės ir invalidumo pensijos toliau indeksuojamos 52 straipsnyje nustatyta tvarka.

63 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų, pirmą kartą skiriamų nuo 2004 m. kovo 1 d., padidinimo tvarka

1. Senatvės ir invalidumo pensijos, pirmą kartą skiriamos nuo 2004 m. kovo 1 d., padidinamos pagal šio įstatymo 59 ir 60 straipsnių nuostatas nuo tos dienos, nuo kurios pensija skiriama, jeigu tą dieną asmuo atitinka visas šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.

2. Kai asmeniui skiriama valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija turi būti sumažinta dėl to, kad asmuo pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą pasirinko dalyvauti pensijų kaupime (17 straipsnio 4 dalis), arba dėl to, kad asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą, didinamas apskaičiuotas nesumažintos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis.

64 straipsnis. 58–63 straipsnių nuostatų taikymas

1. Nustatant, ar valstybinės socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensijos gavėjas atitinka šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatytas sąlygas, atsižvelgiama į asmens įgytą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, apskaičiuotą pagal šio įstatymo nuostatas, kai pensija paskirta (skiriama) nuo 1995 m. sausio 1 d. Jeigu senatvės ar invalidumo pensija buvo paskirta iki 1995 m. sausio 1 d., teisę į senatvės ar invalidumo pensijos padidinimą įgyja tik tie šių pensijų gavėjai, kurių 58 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytą stažą sudaro

stažas, apskaičiuotas pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1995 m. sausio 1 d., ir (ar) pagal šio įstatymo nuostatas.

2. Jeigu valstybinė socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensija nuo 2004 m. kovo 1 d. (59 ir 60 straipsniai) arba nuo jos paskyrimo dienos (63 straipsnis) nebuvo padidinta dėl to, kad nebuvo tenkinamos visos šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, kai tik asmuo jas atitinka, pensija padidinama nuo pirmosios dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį šias sąlygas asmuo pradėjo tenkinti.

3. Jeigu asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas buvo padidintas pagal 59 ir 60 straipsnių nuostatas arba prie neperskaičiuotos senatvės ar invalidumo pensijos dydžio buvo pridėtas pensijos prieaugis pagal šio įstatymo 62 straipsnio 1 dalį, atsiradus aplinkybėms, dėl kurių pakeistas koeficientas k_p ar K_p arba prieaugis PP_s ar PP_{inv} gali sumažėti ar padidėti, pakeistas koeficientas ar pensijos prieaugis nekeičiamas, išskyrus šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytus atvejus ir tuos atvejus, kai įvertinus atsiradusias aplinkybes skirtumas tarp padidintos pensijos, apskaičiuotos pagal k_p arba K_p , dydžio ir pensijos, apskaičiuotos pagal koeficientą k arba K , dydžio ima viršyti šio įstatymo 59 straipsnio 1 dalyje ir 60 straipsnio 1 dalyje nustatytą maksimalų, nustatyta tvarka indeksuotą, pensijos prieaugį (dydį M). Šiais atvejais pensijos padidinimo nuostatų taikymas reglamentuojamas šio įstatymo 65 straipsnyje.

4. Jeigu padidinus senatvės ar invalidumo pensiją paaiškėja, kad pensijos padidinimo dieną asmuo turėjo teisę gauti kitas pensijas ir (ar) pensijų išmokas, kurios jam skiriamos po pensijos padidinimo, bet nuo datų, buvusių iki pensijos padidinimo, arba nuo pensijos padidinimo dienos, asmens teisė į senatvės ar invalidumo pensijos padidinimą nustatoma iš naujo nuo pensijos padidinimo dienos. Šiais atvejais senatvės ar invalidumo pensijos permoka išieškoma Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus direktoriaus sprendimu Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka.

5. Kai valstybinės socialinio draudimo senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensijos gavėjo, kuriam pensija buvo paskirta po 1995 m. sausio 1 d., asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d., buvo padidintas pagal šio įstatymo 59 ir 60 straipsnių nuostatas, skiriant pensiją iš naujo (42 straipsnis), taip pat skiriant senatvės pensiją netekto darbingumo (invalidumo) pensijos gavėjui sukakus senatvės pensijos amžių, pakeistas koeficientas k_p nekeičiamas, jei asmeniui tai naudinga. Kai dėl senatvės pensijos pirmą kartą skyrimo kreipiasi valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos gavėjas, taip pat dėl pensijos skyrimo iš naujo (46 straipsnio 2 dalis) kreipiasi valstybinės socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensijos gavėjas, kuriems šios pensijos buvo paskirtos iki 1995 m. sausio 1 d., arba dėl pensijos skyrimo kreipiasi valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos gavėjas, kuriam šios pensijos dydis nustatytas pagal invalidumo pensijos, paskirtos iki 1995 m. sausio 1 d., duomenis (42 straipsnio 3 ir 4 dalys), teisė į pensijos padidinimą nustatoma iš naujo nuo senatvės ar netekto darbingumo pensijos skyrimo dienos pagal apskaičiuotus naujus stažo ir pensijos dydžio (pensijų ir (ar) pensijų išmokų sumos) duomenis. Paaiškėjus, kad asmeniui naudingiau ir toliau gauti pensiją, mokėtą iki kreipimosi skirti pensiją pirmą kartą (arba iš naujo), jam toliau mokama anksčiau mokėta pensija.

6. Asmenų, turinčių teisę gauti padidintas dėl atidėto kreipimosi senatvės pensijas (27 straipsnis), teisė į pensijų padidinimą pagal šio įstatymo 58 ir 59 straipsnių nuostatas nustatoma atsižvelgiant į pensijos dydį (pensijų ir (ar) pensijų išmokų sumą) be padidinimo už atidėto kreipimosi laiką. Tokiais atvejais pensija padidinama pagal šio įstatymo 59 straipsnį, o po to didinama už atidėto kreipimosi laiką šio įstatymo 27 straipsnio nustatyta tvarka.

7. Išankstinės senatvės pensijos, skiriamos pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą, pagal šio įstatymo 58 ir 59 straipsnių nuostatas nedidindamos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-979](#), 2006-12-12, *Žin.*, 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, *Žin.*, 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

65 straipsnio redakcija iki 2010 m. sausio 1 d.:

65 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo taikymas

Tais atvejais, kai atsiranda aplinkybės, nurodytos šio įstatymo 64 straipsnio 3 dalyje, dėl kurių senatvės ar invalidumo pensijų dydis turėtų būti perskaičiuotas, pensijos padidinamos šia tvarka: atsižvelgiant į atsiradusias aplinkybes apskaičiuojama senatvės ar invalidumo pensija pagal asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą k arba K . Tuomet apskaičiuojama senatvės ar invalidumo pensija pagal pakeistą koeficientą k_p arba K_p . Jeigu taip apskaičiuotų pensijų dydžių skirtumas didesnis, negu šio įstatymo 59 straipsnio 1 dalyje ir 60 straipsnio 1 dalyje nustatytas maksimalus pensijos prieaugis (dydis M), indeksuotas pagal einamųjų metų draudžiamąsias pajamas (16 straipsnio 1 dalis), galiojusias aplinkybių atsiradimo metu, pakeistas koeficientas k_p arba K_p perskaičiuojamas taip, kad pensijos padidinimo dydis būtų ne didesnis kaip indeksuotas maksimalus pensijos prieaugis (dydis M), o III grupės invalidams – ne didesnis kaip pusė nurodyto maksimalaus pensijos prieaugio. Šios nuostatos dėl pakeisto koeficiento k_p arba K_p perskaičiavimo netaikomos tais atvejais, kai padidėja valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos arba einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydis.

65 straipsnio redakcija nuo 2010 m. sausio 1 d.:

65 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo taikymas

Tais atvejais, kai atsiranda aplinkybės, nurodytos šio įstatymo 64 straipsnio 3 ir 5 dalyse, dėl kurių senatvės ar invalidumo pensijų dydis turėtų būti perskaičiuotas, pensijos padidinamos šia tvarka: atsižvelgiant į atsiradusias aplinkybes apskaičiuojama senatvės ar invalidumo pensija pagal asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą k arba K . Tuomet apskaičiuojama senatvės ar invalidumo pensija pagal pakeistą koeficientą k_p arba K_p . Jeigu taip apskaičiuotų pensijų dydžių skirtumas didesnis, negu šio įstatymo 59 straipsnio 1 dalyje ir 60 straipsnio 1 dalyje nustatytas maksimalus pensijos prieaugis (dydis M), indeksuotas pagal einamųjų metų draudžiamąsias pajamas (16 straipsnio 1 dalis), galiojusias aplinkybių atsiradimo metu, pakeistas koeficientas k_p arba K_p perskaičiuojamas taip, kad pensijos padidinimo dydis būtų ne didesnis kaip indeksuotas maksimalus pensijos prieaugis (dydis M), o III grupės invalidams – ne didesnis kaip pusė nurodyto maksimalaus pensijos prieaugio. Šios nuostatos dėl pakeisto koeficiento k_p arba K_p perskaičiavimo netaikomos tais atvejais, kai padidėja valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos arba einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, *Žin.*, 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

Nr. [XI-102](#), 2008-12-22, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6026 (2008-12-30)

66 straipsnis. Netekto darbingumo pensijų padidinimas

Šio įstatymo 58, 60 ir 63–65 straipsnių nuostatos dėl valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų padidinimo sąlygų ir tvarkos atitinkamai taikomos netekto darbingumo pensijoms, skiriamoms nuo 2005 m. liepos 1 d. Netekto darbingumo pensijos asmenims, atitinkantiems visas reikiamas sąlygas, nustatytas invalidumo pensijoms padidinti, didinamos nuo netekto darbingumo pensijos skyrimo dienos.

66⁽¹⁾ straipsnis. Asmenų, įgijusių didesnę kaip 30 metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, teisės į pensijų padidinimą pagal šio įstatymo 58–66 straipsnių nuostatas nustatymas

Asmenų, įgijusių didesnę kaip 30 metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, teisė į valstybinių socialinio draudimo senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų padidinimą pagal šio įstatymo 58–66 straipsnių nuostatas nustatoma įskaitant pensijos dydį (pensijų ir (ar) pensijų išmokų sumą) be priedo už stažo metus.

IX SKYRIUS KOMPENSACIJOS UŽ YPATINGAS DARBO SĄLYGAS

67 straipsnis. Kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas

1. Asmenims, kuriems iki 1995 m. sausio 1 d. nebuvo paskirta valstybinė socialinio draudimo senatvės ar ištarnauto laiko pensija, Lietuvos Respublikos ar personalinė pensija arba po 1995 m. sausio 1 d. – kitų teisės aktų nustatyta nuolatinė kompensacinė išmoka už ypatingas darbo sąlygas ir kurie dirbo šiame straipsnyje nustatytais ypatingomis sąlygomis, suteikiama teisė gauti kas mėnesį mokamas kompensacijas. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją tokiems asmenims suteikiama bendra šio įstatymo ir Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymo nustatyta tvarka.

2. Asmenims, dirbusiems iki 1995 m. sausio 1 d. požeminius darbus, darbus kenksmingomis darbo sąlygomis ir karštuosiuose cechuose, nurodytus Lietuvoje galiojusiame gamybos, cechų, profesijų ir pareigų sąrašė Nr.1, taip pat dirbusiems kitus darbus sunkiomis sąlygomis, nurodytus sąrašė Nr.2:

1) vyrams, išdirbusiems ne mažiau kaip 10 metų, o moterims – ne mažiau kaip 7,5 metų darbus, įtrauktus į sąrašą Nr.1, kompensacija išmokama už 10 metų;

2) vyrams, išdirbusiems ne mažiau kaip 12,5 metų, o moterims – ne mažiau kaip 10 metų darbus, įtrauktus į sąrašą Nr. 2, kompensacija išmokama už 5 metus.

3. Skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojams: vyrams, išdirbusiems pagal galiojusį iki 1995 m. sausio 1 d. skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojų pareigų sąrašą 25 metus, moterims, išdirbusioms pagal šį sąrašą 20 metų, kompensacija išmokama už 10 metų.

4. Asmenims, dirbusiems iki 1995 m. sausio 1 d. toliau nurodytus darbus, kompensacija išmokama už 5 metus:

1) asmenims, dirbusiems ne mažiau kaip 15 kalendorinių metų buvusios SSRS Tolimosios Šiaurės rajonuose arba ne mažiau kaip 20 metų jiems prilygintose vietovėse pagal galiojusį iki 1995 m. sausio 1 d. Tolimosios Šiaurės rajonų ir Tolimosios Šiaurės vietovių sąrašą;

2) moterims, dirbusioms tekstilės pramonės įmonėse darbus, nurodytus Lietuvoje galiojusiame tekstilės pramonės gamybos ir profesijų sąrašė, ne mažiau kaip 20 metų;

3) moterims, dirbusioms ne mažiau kaip 15 metų traktorininkėmis mašinistėmis žemės ūkyje, kitose ūkio šakose, taip pat statybos, kelių ir krovimo mašinų mašinistėmis pagal Lietuvoje galiojusį gamybos ir profesijų sąrašą;

4) artistams, turintiems tam tikrą darbo stažą, teikusį teisę gauti ištarnauto laiko pensiją pagal galiojusius iki 1995 m. sausio 1 d. Ištarnauto laiko pensijų teatrų ir kitų teatro-žiūrovinių įstaigų darbuotojams skyrimo ir mokėjimo nuostatus;

5) civilinės aviacijos darbuotojams: vyrams, valdžiusiems oro eismą ir turėjusiems dispečerio liudijimą ne mažiau kaip 15 metų, o moterims – ne mažiau kaip 10 metų;

6) civilinės aviacijos inžinerijos-technikos darbuotojams, dirbusiems darbą pagal galiojusį iki 1995 m. sausio 1 d. civilinės aviacijos inžinerijos-technikos darbuotojų pareigų sąrašą: vyrams – išdirbusiems ne mažiau kaip 20 metų, moterims – ne mažiau kaip 15 metų.

5. Asmenims, išdirbusiems ne mažiau kaip pusę šio straipsnio 2–4 dalyse nustatyto laiko kompensacijai už ypatingas darbo sąlygas gauti, išmokama kompensacijos dalis, proporcinga išdirbtam laikui. Jei kompensacijai gauti reikia išdirbti šiame straipsnyje nurodytomis sąlygomis ne mažiau kaip 10 metų, kompensacijos daliai gauti turi būti dirbta ne mažiau kaip pusę šio laiko 1988–1994 metais; jei reikia išdirbti ne daugiau kaip 15 metų, ne mažiau kaip pusę šio laiko turi būti dirbta 1986–1994 metais; jei reikia išdirbti 20 metų, ne mažiau kaip pusę šio laiko turi būti dirbta 1983–1994 metais; jei reikia išdirbti 25 metus, ne mažiau kaip pusę šio laiko turi būti dirbta

1980–1994 metais; jei reikia išdirbti 30 metų, ne mažiau kaip pusė šio laiko turi būti dirbta 1978–1994 metais.

6. Jei asmuo dėl šiame straipsnyje minėtų priežasčių turi teisę į kelias kompensacijas, išmokama tik didžiausioji.

7. Mėnesio kompensacijos dydis sudaro 150 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, kompensacija gali būti mokama jų pasirinkto tvirto dydžio, tačiau ne mažiau kaip 50 procentų ir ne daugiau kaip 150 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio per mėnesį.

8. Asmenims, išskyrus nurodytus šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, turintiems teisę gauti visą kompensaciją arba jos dalį, kompensacija pradeda mokėti likus tiek mėnesių, kol jiems sukaks šio įstatymo nustatytas senatvės pensijos amžius, už kiek mėnesių kompensaciją išmokėti priklauso. Kai kompensacijos arba jos dalies mokėjimo asmeniui terminas baigiasi (ar pasibaigė iki 2001 m. lapkričio 9 d.), bet asmuo dar nėra sukakęs (ar nebuvo sukakęs 2001 m. lapkričio 9 d.) senatvės pensijos amžiaus, kompensacija jam mokama, kol jam sukaks senatvės pensijos amžius, nepaisant to, kad šiais atvejais viršijamas asmeniui priklausančių mėnesio kompensacijų skaičius. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, turintiems teisę gauti visą kompensaciją arba jos dalį, kompensacija gali būti pradėta mokėti anksčiau, jeigu jie nebedirba pagal pareigas, suteikusias teisę gauti kompensaciją. Kompensacija pradeda mokėti nuo jų pasirinktos datos pagal jų pareiškimą, paduotą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui. Šiuo atveju bendras išmokėtinų mėnesio kompensacijų skaičius neturi viršyti šiam asmeniui priklausančių mėnesio kompensacijų skaičiaus.

9. Kreiptis dėl kompensacijos paskyrimo ir mokėjimo galima prieš 3 mėnesius iki teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos, nustatytos šio straipsnio 8 dalyje, arba bet kuriuo metu po teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos. Jeigu turintys teisę gauti kompensaciją asmenys dėl kompensacijos skyrimo kreipiasi po šio straipsnio 8 dalyje nustatytų kompensacijos mokėjimo pradžios terminų, kompensacija jiems mokama nuo teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 12 mėnesių iki dokumentų kompensacijai skirti ir mokėti gavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniame skyriuje dienos.

10. Kompensacijų asmenims, dirbusiems ypatingomis darbo sąlygomis ne Lietuvoje, mokėjimo sąlygas ir tvarką nustato tarptautiniai susitarimai ir sutartys.

11. Kompensacijų apskaičiavimo bei išmokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-724](#), 94.12.21, Žin., 1994, Nr.101-2017

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO
PAKEITIMO IR PAPILDYMO

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-860](#), 95 04 20, Žin., 1995, Nr.35-860

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO
PAPILDYMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1011](#), 95 07 04, Žin., 1995, Nr.59-1475

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO
PAPILDYMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1052](#), 95 09 28, Žin., 1995, Nr.84-1901

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO
PAKEITIMO IR PAPILDYMO

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1438](#), 96.07.04, Žin., 1996, Nr.68-1636 (96.07.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 15, 38,
56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 m. sausio 1 d.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-188](#), 97.04.22, Žin., 1997, Nr.38-924 (97.05.02)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 33, 34,
36, 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 45(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 m. liepos 1 d.

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-589](#), 97.12.23, Žin., 1997, Nr.119-3077 (97.12.31)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 52
STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1998 m. kovo 1 d.

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-846](#), 98.07.02, Žin., 1998, Nr.65-1875 (98.07.22)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 49 IR
52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. sausio 1 d.

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-905](#), 98.10.22, Žin., 1998, Nr.98-2707 (98.11.11)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8,
27, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 40, 45, 46, 47, 52, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. sausio 1 d.

Pastaba. Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės socialinio draudimo invalidumo, našlių ir našlaičių pensijos bei kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas perskaičiuojamos pagal šio įstatymo nuostatas nuo 1999 m. sausio 1 d.

Pastaba. Tais atvejais, kai perskaičiavus valstybinę socialinio draudimo pensiją pagal šio įstatymo nuostatas jos dydis, palyginti su ankstesniu dydžiu, sumažėja, pensininkui mokama anksčiau paskirta pensija, toliau indeksuojant ją Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka.

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1016](#), 98.12.29, Žin., 1998, Nr.115-3274 (98.12.31)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8, 27, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 40, 45, 46, 47, 52, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1292](#), 99.07.07, Žin., 1999, Nr.66-2115 (99.07.30)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 7, 12, 14, 17, 24, 26, 27, 28, 39, 40, 42, 43, 45, 49, 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. sausio 1 d.

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1479](#), 99.12.16, Žin., 1999, Nr.113-3283 (99.12.30)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 45, 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 7, 12, 14, 17, 24, 26, 27, 28, 39, 40, 42, 43, 45, 49, 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO 1 IR 4 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

Šiuo įstatymu pakeisti ir papildyti Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 3, 9, 13 punktai, 14 straipsnio 2 ir 4 dalys, 45 straipsnio 1 ir 3 dalys, 52 straipsnio 2 dalies 8 punktas įsigalioja nuo 2000 m. sausio 1 d.

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1510](#), 99.12.23, Žin., 1999, Nr.110-3208 (99.12.29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 44 STRAIPSNIO PAKEITIMO BEI 31 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. sausio 1 d.

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1652](#), 2000 05 02, Žin., 2000, Nr. 41-1165 (2000 05 19)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 45 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. birželio 1 d.

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1786](#), 2000 07 04, Žin., 2000, Nr. 58-1715 (2000 07 19)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1990](#), 2000 10 10, Žin., 2000, Nr. 89-2751 (2000 10 25)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 56 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-2010](#), 2000 10 10, Žin., 2000, Nr. 92-2862 (2000 10 31)
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAPILDYMO
ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. lapkričio 1 d.

18.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-84](#), 2000 12 19, Žin., 2000, Nr. 111-3563 (2000 12 29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 18, 55 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės socialinio draudimo invalidumo, našlių ir našlaičių pensijos, kurias apskaičiuojant buvo taikytos Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatos, įsigaliojus šiam įstatymui, neperskaičiuojamos.

19.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-109](#), 2000 12 21, Žin., 2000, Nr. 111-3573 (2000 12 29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 23 IR 32 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

20.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-307](#), 2001 05 08, Žin., 2001, Nr. 43-1487 (2001 05 23)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 23 IR 32 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. liepos 1 d.

21.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-571](#), 2001-10-30, Žin., 2001, Nr. 94-3309 (2001-11-09)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 56 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

22.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-616](#), 2001-11-20, Žin., 2001, Nr. 103-3658 (2001-12-07)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8, 9, 13, 14, 15, 21, 54
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

23.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-845](#), 2002-04-16, Žin., 2002, Nr. 47-1796 (2002-05-10)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 36, 45(1) STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. gegužės 1 d.

24.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1112](#), 2002-10-01, Žin., 2002, Nr. 101-4491 (2002-10-23)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 1 STRAIPSNIO PAPILDYMO
ĮSTATYMAS

25.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1245](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 124-5620 (2002-12-27)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 10, 28, 29, 34, 35, 38, 39, 40, 45, 49, 54, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(1), 55(2), 55(3), 55(4), 55(5) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas, išskyrus 1 straipsnio 4 dalies nuostatas dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 12 punkto pakeitimo, įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

Šio Įstatymo 1 straipsnio 4 dalies nuostatos dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 12 punkto pakeitimo įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

Šio Įstatymo atitaisymas skelbtas: Žin., 2003, Nr. 24 (2003-03-07)

26.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1247](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

27.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1295](#), 2003-01-16, Žin., 2003, Nr. 12-437 (2003-01-31)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO, 23 IR 32 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

Šio Įstatymo 3 straipsnio nuostatos taikomos nuo 2003 m. sausio 1 d.

28.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1298](#), 2003-01-21, Žin., 2003, Nr. 14-538 (2003-02-07)

PILIETYBĖS ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, ŠALPOS (SOCIALINIŲ) PENSIJŲ ĮSTATYMO, MOKSLININKŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ LAIKINOJO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas, išskyrus šio Įstatymo šeštojo skirsnio 2 straipsnį, įsigalioja nuo 2003 m. kovo 1 d.

29.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30)

PENSIJŲ SISTEMOS REFORMOS ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, DRAUDIMO ĮSTATYMO, PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO, GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

30.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1728](#), 2003-09-11, Žin., 2003, Nr. 91(1)-4107 (2003-09-26)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO IR VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. spalio 1 d.

31.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1749](#), 2003-10-07, Žin., 2003, Nr. 101-4536 (2003-10-29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 8 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

32.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1829](#), 2003-11-18, Žin., 2003, Nr. 114-5117 (2003-12-05)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 3, 4, 5, 24, 39, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 21(1), 29(1), 36(1) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. liepos 1 d.

33.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2017](#), 2004-02-12, Žin., 2004, Nr. 32-1008 (2004-02-28)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 9, 16, 28, 35, 36, 40, 43, 45, 49, 50, 54 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(6) STRAIPSNIU IR VII SKYRIUMI ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. kovo 1 d.

Įsigaliojus šiam Įstatymui, valstybinės socialinio draudimo pensijos, paskirtos iki jo įsigaliojimo, perskaičiuojamos (skiriamos iš naujo) pagal šio Įstatymo nuostatas, jeigu pensijų gavėjams tai naudinga, bet ne anksčiau kaip nuo šio Įstatymo įsigaliojimo.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai privalo pradėti mokėti pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 57–59 straipsnių nuostatas padidintas valstybines socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijas ne vėliau kaip praėjus 2 mėnesiams nuo šio Įstatymo įsigaliojimo. Paskirtų ir padidintų pensijų dydžių skirtumas pensininkui kompensuojamas nuo šio Įstatymo įsigaliojimo dienos.

Institucijos, skiriančios ir mokančios Lietuvos Respublikos valstybines pensijas bei pensijų išmokas, privalo teikti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai pagal šios valdybos paklausimus Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 57–60 straipsnių nuostatomis įgyvendinti reikalingas žinias apie asmenims mokamas valstybines pensijas ir pensijų išmokas.

34.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2180](#), 2004-04-27, Žin., 2004, Nr. 72-2498 (2004-04-30)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 45 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio Įstatymo 1 straipsnyje išdėstytos 45 straipsnio 4 dalies nuostatos pradedamos taikyti nuo Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 3 d. nutarimo (Žin., 2003, Nr. [115-5221](#)) įsigaliojimo.

35.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2217](#), 2004-05-04, Žin., 2004, Nr. 80-2835 (2004-05-14)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ ŠALPOS IŠMOKŲ ĮSTATYMO, MOKSLININKŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ LAIKINOJO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBĖS PARAMOS BŪSTUI ĮSIGYTI AR IŠSINUOMOTI ĮSTATYMO, PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS MAŽAS PAJAMAS GAUNANČIOMS ŠEIMOMS (VIENIEMS GYVENANTIEMS ASMENIMS) ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

36.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2229](#), 2004-05-11, Žin., 2004, Nr. 83-2984 (2004-05-22)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 52 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

37.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2375](#), 2004-07-15, Žin., 2004, Nr. 117-4373 (2004-07-29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJŲ IŠANKSTINIO MOKĖJIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ ŠALPOS IŠMOKŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus pirmojo skirsnio 5 straipsnį ir šio skirsnio 2 straipsnį, įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

38.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2540](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6300 (2004-11-26)

NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO, SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO, NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO SANDAROS ĮSTATYMO, INVALIDŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 33, 34, 36, 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 45(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 9, 16, 28, 35, 36, 40, 43, 45, 49, 50, 54 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(6) STRAIPSNIU IR VII SKYRIUMI ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 10, 28, 29, 34, 35, 38, 39, 40, 45, 49, 54, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(1), 55(2), 55(3), 55(4), 55(5) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

39.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-130](#), 2005-02-15, Žin., 2005, Nr. 28-878 (2005-02-26)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 60 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 61 STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

40.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-209](#), 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2555 (2005-06-07)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. liepos 1 d.

Asmenims, kurie iki 2005 m. liepos 1 d. įgijo teisę gauti valstybines socialinio draudimo invalidumo pensijas, tačiau dėl jų paskyrimo kreipėsi per 12 mėnesių nuo nurodytos datos, šios pensijos skiriamos iki 2005 m. liepos 1 d. buvusia tvarka.

Asmenims, kuriems vietoj valstybinės socialinio draudimo I invalidumo grupės pensijos arba valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos, paskirtos netekus 75–100 procentų darbingumo, sukakus senatvės pensijos amžių skiriama ir mokama valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija, iki 2008 m. sausio 1 d. kartu su šia pensija iš valstybės biudžeto lėšų skiriamas ir mokamas 0,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio priedas specialiajam nuolatinės slaugos ar nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikiui tenkinti. Šį priedą moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniai skyriai, jeigu asmuo savivaldybės administracijoje negauna priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinės kompensacijos pagal Valstybinių šalpos išmokų įstatymą. Nuo 2008 m. sausio 1 d. vietoj nurodyto priedo skiriamos ir mokamos priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinės kompensacijos pagal Valstybinių šalpos išmokų įstatymo 14 straipsnio 4 dalį. Nurodyto priedo specialiajam nuolatinės slaugos ar nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikiui tenkinti skyrimo ir mokėjimo tvarką nustato Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatai.

41.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-401](#), 2005-11-17, Žin., 2005, Nr. 144-5235 (2005-12-10)
DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO,
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO IR NEDARBO SOCIALINIO
DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2006 m. sausio 1 d.

42.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-594](#), 2006-05-04, Žin., 2006, Nr. 57-2024 (2006-05-20)
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO
PENSIJŲ ĮSTATYMO IR NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2006 m. birželio 1 d.

43.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-658](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. 72-2675 (2006-06-28)
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8 IR 14 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalies pakeitimas įsigalioja nuo 2006 m.
liepos 1 d., 2 straipsnio 1 dalies 10 punkto pakeitimas, 6 straipsnio 4 dalies pakeitimas, 8 straipsnio 3 ir 6
dalių pakeitimas bei 14 straipsnio pakeitimas įsigalioja nuo 2008 m. sausio 1 d.

Šio įstatymo pakeitimas:

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-1395](#), 2007-12-20, Žin., 2007, Nr. 138-5650 (2007-12-29)
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8 IR 14 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO 1, 2, 4 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NEGALIOJANČIAIS IR 3, 5
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

44.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-796](#), 2006-07-19, Žin., 2006, Nr. 87-3407 (2006-08-08)
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 9, 19 IR 56 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.

45.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-979](#), 2006-12-12, Žin., 2006, Nr. 139-5295 (2006-12-21)
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO IR VALSTYBINIŲ SOCIALINIO
DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJŲ IŠANKSTINIO MOKĖJIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR
PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.

Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės socialinio draudimo **našlių pensijos** (toliau – našlių pensijos) ir valstybinės socialinio draudimo **našlaičių pensijos** (toliau – našlaičių pensijos), išskyrus šio straipsnio 2, 5, 6 ir 7 dalyse nustatytus atvejus, pradedamos mokėti naujų dydžių ne vėliau kaip praėjus 2 mėnesiams nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Šioms pensijoms Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimas netaikomas. Paskirtų ir naujo dydžio našlių pensijų dydžių skirtumas kompensuojamas nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos.

Jeigu iki 2007 m. sausio 1 d. paskirtos **našlių pensijos** dydis viršija našlių pensijos bazinį dydį, ši pensija mokama 2006 m. gruodžio mėnesio dydžio, jo neindeksuojant ir jokių kitų būdų nedidinant tol, kol našlių pensijos bazinis dydis ima viršyti mokamos našlių pensijos dydį. Kai našlių pensijos bazinis dydis ima viršyti mokamos našlių pensijos dydį, našlių pensija našlei (našliui) toliau mokama našlių pensijos bazinio dydžio.

Jeigu asmuo įgijo teisę gauti **našlių ar našlaičių pensiją** iki šio įstatymo įsigaliojimo, tačiau dėl jos paskyrimo kreipėsi įstatymui įsigaliojus, bet ne vėliau kaip iki 2007 m. gruodžio 31 d., šios pensijos,

taikant Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 41 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, skiriamos iki įstatymo įsigaliojimo galiojusia tvarka ir galiojusių dydžių.

Našlei ar našliui, kurių sutuoktiniai mirė iki šio įstatymo įsigaliojimo ir kuriems sutuoktinio mirties dieną iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvo likę 5 ar mažiau metų, **našlių pensijos**, sukakus senatvės pensijos amžių, skiriamos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusių dydžių, jeigu našlei ar našliui tai naudinga.

Našlių pensijos, paskirtos iki šio įstatymo įsigaliojimo našlei ar našliui, faktiniam sutuoktiniui, asmeniui, teisės aktų nustatyta tvarka pripažintam globėju ar rūpintoju (toliau – globėjas ar rūpintojas), kaip auginanties mirusio asmens vaikus (įvaikius) iki 18 metų (bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų dieninių skyrių moksleivius – iki šių mokyklų baigimo, bet ne ilgiau, negu kol jiems sukaks 19 metų) arba kaip slaugantiems namuose mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems nustatyta 75–100 procentų netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki jiems sukankant 18 metų ir jeigu jiems mokama našlaičių ar šalpos našlaičių pensija, mokamos kartu su mirusiojo vaikams (įvaikiams) iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtomis tuo metu galiojusių dydžių našlaičių pensijomis. Patvirtinus naują, didesnę, valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ir (ar) naujas, didesnes, einamųjų metų draudžiamąsias pajamas, našlių pensijų dydžiai nekeičiami, o kartu mokamos našlaičių pensijos atitinkamai didinamos.

Šio straipsnio 5 dalyje nurodytos **našlių ir našlaičių pensijos**, paskirtos iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusių dydžių, mokamos tol, kol baigiasi našlių pensijų mokėjimo terminas. Pasibaigus našlių pensijos mokėjimo terminui, našlaičių pensijos gavėjui, jeigu jam toliau išlieka teisė gauti šią pensiją, Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio pensija pradeda mokėti nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį baigėsi našlių pensijos mokėjimo terminas, pirmosios dienos.

Našlės ar našlio, faktinio sutuoktinio, globėjo ar rūpintojo prašymu vietoj šio straipsnio 5 dalyje nurodytų kartu mokamų **našlių ir našlaičių pensijų**, mirusiojo vaikams (įvaikiams) gali būti pradeda mokėti Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje nustatytų dydžių našlaičių pensija. Pradėjus ją mokėti, našlių pensijos mokėjimas nutraukiamas ir neatnaujinamas. Jeigu dėl našlių pensijos mokėjimo nutraukimo kreipiamasi iki 2007 m. gruodžio 31 d., nurodytųjų dydžių našlaičių pensija mirusiojo vaikams (įvaikiams) skiriama nuo 2007 m. sausio 1 d., o už laikotarpį nuo 2007 m. sausio 1 d. iki našlių pensijos mokėjimo nutraukimo dienos išmokamas nuo 2007 m. sausio 1 d. skiriamos našlaičių pensijos ir iki našlių pensijos mokėjimo nutraukimo dienos mokėtų našlių ir našlaičių pensijų sumos skirtumas. Jeigu dėl našlių pensijos mokėjimo nutraukimo kreipiamasi po 2008 m. sausio 1 d., mirusiojo vaikams (įvaikiams) Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje nustatytų dydžių našlaičių pensija skiriama nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo gautas prašymas dėl našlių pensijos mokėjimo nutraukimo, pirmos dienos. Jeigu už tą patį mirusį asmenį buvo paskirtos kelios našlių pensijos, kreipimosi dėl našlių pensijos mokėjimo nutraukimo diena laikoma diena, kurią pateiktas paskutinis prašymas dėl našlių pensijos mokėjimo nutraukimo. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniai skyriai ne vėliau kaip iki 2007 m. liepos 1 d. privalo raštu informuoti visus šioje dalyje nurodytus našlių pensijų gavėjus bei sukakusius 18 metų našlaičių pensijų gavėjus apie pasikeitusius našlių ir našlaičių pensijų dydžius ir mokėjimo tvarką ir pasiūlyti jiems kreiptis dėl našlių pensijos mokėjimo nutraukimo, jeigu tai šiems asmenims naudinga.

Mirusiojo posūniams ir podukroms, kuriems našlaičių pensijos paskirtos iki šio įstatymo įsigaliojimo, šios pensijos mokamos tokiomis pat sąlygomis, dydžiais ir tvarka kaip mirusiojo vaikams (įvaikiams).

Jeigu **našlių pensijos** gavėjas, įgijęs teisę į šią pensiją iki šio įstatymo įsigaliojimo, iki 2007 m. gruodžio 31 d. pateikia papildomus duomenis apie mirusiojo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą (šiam stažui prilygintus laikotarpius) ar (ir) draudžiamąsias (joms prilygintas) pajamas ir šie duomenys turi įtakos jo gaunamos našlių pensijos dydžiui, naujo dydžio našlių pensija skiriama nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį šie duomenys pateikti, pirmosios dienos. Po 2008 m. sausio 1 d. pensijos byloje esantys duomenys apie mirusiojo asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą (šiam stažui prilygintus laikotarpius) ar (ir) draudžiamąsias (joms prilygintas) pajamas nebepildomi. Šios dalies nuostatos netaikomos našlių pensijų, paskirtų už mirusius iki 1995 m. sausio 1 d. sutuoktinius, gavėjams.

Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 36 straipsnyje nurodytas valstybinės socialinio draudimo **našlių pensijos** bazinis dydis taikomas tik skiriant ir mokant valstybines socialinio draudimo našlių pensijas.

Šio įstatymo **pirmojo skirsnio 11 straipsnio nuostatos taikomos** skiriant valstybines socialinio draudimo senatvės pensijas netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjams, sukakusiems senatvės pensijos

amžių, taip pat skiriant valstybines socialinio draudimo senatvės ir netekto darbingumo pensijas iš naujo po Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 2005, Nr. [71-2555](#)) įsigaliojimo.

46.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1006](#), 2006-12-21, Žin., 2007, Nr. 4-158 (2007-01-11)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 52 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Pirmą kartą maksimalią valstybinę socialinio draudimo neperskaičiuotą pensiją Vyriausybė tvirtina, kai po šio įstatymo paskelbimo „Valstybės žiniuose“ pirmą kartą tvirtinamas naujas valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydis. Vyriausybė kartu nustato maksimalios valstybinės socialinio draudimo neperskaičiuotos pensijos taikymo pradžios datą.

47.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1032](#), 2007-01-18, Žin., 2007, Nr. 8-319 (2007-01-19)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 46 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

48.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1115](#), 2007-05-10, Žin., 2007, Nr. 59-2277 (2007-05-29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 5, 6, 32, 39, 42, 46, 52, 64 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 24(1), 42(1), 53(1), 66(1) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 14 straipsnį, įsigalioja nuo 2007 m. liepos 1 d.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniai skyriai ir Užsienio išmokų tarnyba ne vėliau kaip iki 2007 m. gruodžio 1 d. privalo be asmens prašymo paskirti ir nuo 2007 m. liepos 1 d. išmokėti pagal šį įstatymą apskaičiuotą priedą už stažo metus valstybinių socialinio draudimo senatvės, netekto darbingumo (invalidumo), ištarnauto laiko pensijų gavėjams, sukačiams senatvės pensijos amžių arba pripažintiems nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), taip pat senatvės pensijų, paskirtų pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą (Žin., 2003, Nr. [114-5116](#)), gavėjams. Skiriant šį priedą, įskaitomas asmens iki 2006 m. gruodžio 31 d. įgytas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas ir šiam stažui prilyginami laikotarpiai (8 straipsnio 1–3, 5, 6 dalys, 49 straipsnis, 54 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 1–9 punktai, 3 ir 4 dalys).

Jeigu valstybinė socialinio draudimo pensija buvo paskirta pirmą kartą ar iš naujo arba perskaičiuota 2007 m. sausio 1 d. – birželio 30 d. laikotarpiu ar skiriama arba perskaičiuojama po 2007 m. liepos 1 d., priedo už stažą dydis apskaičiuojamas pagal valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą iki pensijos skyrimo (perskaičiavimo) mėnesio pirmos dienos.

49.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1358](#), 2007-12-06, Žin., 2007, Nr. 132-5360 (2007-12-15)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 23, 32, 42 IR 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2008 m. sausio 1 d.

Įsigaliojus šiam įstatymui, **pagal naujas Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 23 straipsnio, 32 straipsnio 2 dalies, 52 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas** padidinamos iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės socialinio draudimo senatvės, netekto darbingumo (invalidumo), našlaičių, ištarnauto laiko ir maitintojo netekimo pensijos. Pirmą kartą pagal šio įstatymo nuostatas padidinant pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą neperskaičiuotas pensijas, Valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo **52 straipsnyje** nurodytų neperskaičiuotų pensijų dalis, lygi valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžiui, padidinama iki 110 procentų valstybinės

socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio ir prie padidintos pensijos dalies pridedamos likusios pensijos dalys.

50.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1393](#), 2007-12-20, Žin., 2007, Nr. 138-5648 (2007-12-29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8, 14, 17, 32, 34, 35, 43 IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2008 m. sausio 1 d.

51.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1756](#), 2008-10-20, Žin., 2008, Nr. 127-4833 (2008-11-06)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 5, 15, 19, 24, 28, 33, 40, 42, 53, 56, 59, 65 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 1, 5, 6, 7, 8, 9, 14 straipsniai ir 15 straipsnio 1 dalis įsigalioja 2009 m. sausio 1 d.

Šio įstatymo 2, 3, 4, 10, 11, 12 straipsniai ir 15 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2010 m. sausio 1 d

Šio įstatymo pakeitimas:

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-102](#), 2008-12-22, Žin., 2008, Nr. 149-6026 (2008-12-30)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 5, 15, 19, 24, 28, 33, 40, 42, 53, 56, 59, 65 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO 13, 14, 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

52.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1801](#), 2008-11-11, Žin., 2008, Nr. 135-5237 (2008-11-25)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m. sausio 1 d.

53.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-76](#), 2008-12-18, Žin., 2008, Nr. 149-6003 (2008-12-30)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8, 14, 19, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m. sausio 1 d.

54.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-168](#), 2009-02-17, Žin., 2009, Nr. 25-970 (2009-03-05)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 8 IR 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo nuostatos taikomos nuo 2009 m. sausio 1 d.

55.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-232](#), 2009-04-28, Žin., 2009, Nr. 54-2134 (2009-05-12)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo nuostatos taikomos nuo 2009 m. sausio 1 d.

Konstitucinio Teismo nutarimai:

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2002-11-25, Žin., 2002, Nr. 113-5057 (2002-11-27)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO 69 STRAIPSNIO 2 DALIES, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO (2000 M. KOVO 16 D. REDAKCIJA) 1 DALIES 9 PUNKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO (1999 M. GRUODŽIO 16 D. REDAKCIJA) 1 DALIES 5 PUNKTO BEI 23 STRAIPSNIO (1994 M. GRUODŽIO 21 D., 2000 M. GRUODŽIO 21 D., 2001 M. GEGUŽĖS 8 D. REDAKCIJOS) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

2.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2003-12-03, Žin., 2003, Nr. 115-5221 (2003-12-10)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO "DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO" NUOSTATŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, TAIP PAT DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1994 M. LAPKRIČIO 18 D. NUTARIMU NR. 1156 PATVIRTINTŲ VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO NUOSTATŲ 84 PUNKTO ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 45 STRAIPSNIO 4 DALIAI (1994 M. LIEPOS 18 D. REDAKCIJA)

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušra Bodin (2009-05-12)

aubodi@lrs.lt